SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Víťaz

ročník 27
Október 2026
číslo 8

Ruženec
modlitba, ktorá nás vedie až k večnosti

Ruženec – modlitba, ktorá nás vedie až k večnosti

Október je mesiacom, v ktorom sa naše ruky častejšie dotýkajú zrniek ruženca. Možno ho máme položený na nočnom stolíku, v aute, vo vrecku alebo niekde doma medzi vecami, ktoré používame každý deň. Je to malá a jednoduchá modlitba, no ukrýva v sebe veľké tajomstvo. Pri ruženci sa učíme pozerať na svoj život očami Panny Márie a spolu s ňou kráčať bližšie ku Kristovi.

Ruženec však nie je iba modlitbou októbra. Je modlitbou života. Keď sa modlíme Zdravas, Mária, pripomíname si Kristovo narodenie, jeho utrpenie, smrť i zmŕtvychvstanie. A práve preto nás ruženec prirodzene privádza aj k novembru.

Október skončí, no modlitba nekončí. Prichádza november - mesiac, keď si pripomíname všetkých svätých a potom aj našich zosnulých. V tichu cintorínov, pri zapálených sviečkach a pri hroboch našich blízkych si možno ešte silnejšie uvedomujeme, že náš život na tejto zemi nie je poslednou kapitolou.

Sviatok Všetkých svätých nám pripomína, že svätosť nie je vzdialený sen určený iba pre niekoľkých vyvolených. Je to povolanie každého z nás. A spomienka na zosnulých nás zase učí, že láska smrťou nekončí. Preto sa za svojich zosnulých modlíme. Možno už nemôžeme držať ich ruku, počuť ich hlas či povedať im to, čo sme im nestihli povedať. Ale môžeme za nich položiť do Božích rúk svoju modlitbu.

A práve tu má ruženec svoje krásne miesto. Každé zrniečko môže byť modlitbou za niekoho, koho nosíme v srdci. Za mamu, otca, starých rodičov, za priateľa, ktorý nás opustil, za človeka, ktorého meno už možno pomaly mizne z ľudskej pamäti. Keď sa modlíme ruženec, akoby sme medzi zemou a nebom vytvárali tichý most.

Možno by sme preto mohli tento rok urobiť jednu jednoduchú vec. Keď v novembri pôjdeme na cintorín zapáliť sviečku, nezostaňme iba pri svetle sviečky. Pridajme aj svetlo modlitby. Vezmime do ruky ruženec a pomodlime sa za tých, ktorí nám dali kus svojho života, lásky a viery. Veď jedného dňa budeme aj my potrebovať, aby si na nás niekto spomenul v modlitbe.

Erik Kostelník, stály diakon

Meditačná snímka: Pútnik

OBSAH

Úvodník 2
KATECHÉZA
Homília Tomáš Čap 4
Homília Šimon Tyrol 6
Homília na 29. nedeľu v roku A 9
Homília na 30. nedeľu v roku A 10
Homília na 32. nedeľu v roku A 11
Homília na 33. nedeľu v roku A 13
ROZHOVOR
Peter Majerník 14
NÁZORY A SVEDECTVÁ
O postojoch a gestách 19
800 rokov od smrti sv. Františka 20
Stĺpček Mareka Rojaka 22
Ahoj, deti! 23
Kecharitomene (43. časť) 24
SPEKTRUM MLADÝCH
Máš problém? (147. časť) 25
Trampoty v manželstve (204. časť) 26
Jáchymovský urán (1. časť) 27
Ohlášky 29
Stalo sa, stane sa 29
Prehľad úmyslov sv. omší 30
SNÍMKY
Titulka: M. Magda
Vnútorná predná: Pútnik
Vnútorná zadná: M. Magda
Vonkajšia zadná: M. Magda

SPEKTRUM
Vydáva:
Rímskokatolícky farský úrad
vo Víťaze pre vnútornú potrebu
Za vydanie zodpovedá:
d. o. Marek Hnat so spoločenstvom redakcie
Jazyková úprava: Anna Blizmanová
Grafika: Martin Magda sr.
Redakčný tím: † d. o. Ján Biroš, Zuzana Forišová, Ľubica Gurčíková, Viktória Uličná, Blažej Vaščák
Kontakty: Tel.: 051/791 62 35
e-maily: **spektrum@farnostvitaz.sk**
www.farnostvitaz.sk
IBAN **SK36 0900 0000 0050 3744 5647**
Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

snímka: M. Magda

Drahí bratia a sestry, keď vás tu vidím zhromaždených ako dedičov dlhých a krásnych dejín svätosti vo Francúzsku, hovorím vám: Napite sa aj vy z tohto prameňa, ktorým je prebodnuté Ježišovo Srdce. Áno, ste smädní po Bohu, živote, pravde, jednote, pokoji, spoločenstve a šťastí. Túžite znovu objaviť svetlý horizont a budovať obnovený národ, ktorý vyrastá zo svojich koreňov zavlažovaných vierou. Nenechávajte si vieru v Ježiša Krista iba pre seba, ale nechajte ju pretekať, aby uhasila smäd ľudí, ktorých stretávate, a naplnila ich. Na vás je prinášať nádej tam, kde vládne skľúčenosť a duchovná vyprahnutosť.

pápež Lev XIV.

ThLic. Tomáš Čap - homília z odpustu Narodenia Panny Márie v Doline *(8. 8. 2026)*

Tak je to aj s našou nebeskou Matkou

Drahí duchovní otcovia, drahý diakon, milí bratia a sestry, drahí mariánski pútnici,

kým nám ešte žijú naše mamy, obyčajne dvakrát do roka sa ponáhľame domov. Je to v deň ich narodenín a v deň ich menín. Niekedy máme v ruke nejakú pozornosť, ale čím sme starší, tým viac si vážime nie to, čo prinesieme, ale to, čo v srdci nosíme. Krátke spomínanie, byť spolu, spolu sa porozprávať aj pospomínať, vedieť sa zdôveriť.

Tak je to aj s našou nebeskou Matkou. Aj my tu prichádzame v deň jej narodenín. Nemáme v ruke nejakú kytičku kvetov alebo nejaký malý suvenír, ale máme v srdciach túžbu porozprávať sa, vyžalovať sa, zdôveriť sa, odovzdať jej všetko, s čím zápasíme, čo nás ťaží. Odovzdať jej to, čo nás teší, naše víťazstvá a naše prehry.

Keď slávime sviatok Narodenia Panny Márie, v dejinách spásy môžeme zájsť na samý začiatok do knihy Genezis. Tam čítame ako Boh stvoril prvých ľudí ako muža a ženu. Dal im všetko, ale sloboda je veľkým darom, ale aj pokušením. Zneužili túto slobodu a tak prišiel hriech. A predsa tam zazneli slová, ktoré boli nádejou na celé ďalšie generácie a stáročia. Pán Boh hovorí hadovi, teda diablovi: „Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom. Ono ti rozšliape hlavu.“ A to bol jasný odkaz, predzvesť a slová nádeje, že sa narodí žena, ktorá pošliape hada svojou nohou. V biblickom jazyku povedané, že nebude mať nijaký hriech, ani dedičný hriech, že bude bez hriechu, že bude nepoškvrnená. My vieme, že sa to stalo v plnosti času. Proroci nás viackrát povzbudzovali a nakoniec prišla chvíľa, keď podľa tradície sa rodičom Joachimovi a Anne narodilo dievčatko, ktorej dali meno Mária. A potom Sväté písmo nám hovorí o jej živote, že žila v Nazarete a vtedy k nej prišiel anjel Gabriel, povedal tie známe slová: „Zdravas Mária, milostí si plná.“ Opakuje a potvrdzuje to, čo zaznelo už kedysi dávno v knihe Genezis.

Naozaj je Mária milosti plná. Vysvetľuje, že Boh má s ňou veľké plány, že sa má stať matkou Syna Božieho. A vieme, že celý dialóg končí slovami: „Nech sa mi stane podľa tvojho slova.“ Anjel potom od nej odišiel. Keď čítame evanjeliá, nemáme tam veľa priamych citátov, čo povedala Panna Mária. Máme zopár, napríklad aj tento dialóg, ako to uvádza evanjelista Lukáš. A potom tam máme modlitbu Panny Márie - chválospev, ktorý naznačuje, že Panna Mária dobre poznala Starý zákon, chválospev, hymny, lebo celý Magnifikat je vlastne kompiláciou starozákonných chválospevov a modlitieb, žalmov. Teda môžem povedať, že Panna Mária sa často modlila z kníh prorokov, z posvätných kníh.

Máme ešte veľmi dôležitý citát, zachytený v evanjeliu, keď Pán Ježiš urobil prvý zázrak v Káne Galilejskej. Vieme, že sa tam zišli svadobčania, bola tam dobrá nálada. Bol tam aj Pán Ježiš so svojimi učeníkmi. Svadba trvala niekoľko dní a došlo víno. A tu je opäť Panna Mária, ktorá prichádza za Ježišom a hovorí: „Nemajú vína.“ Sluhom, ktorí obsluhovali, hovorí dôležitú vetu, ktorá zaznieva v dejinách Cirkvi. „Čokoľvek vám povie, to urobte.“ Vieme, že Pán Ježiš potom hovoril, aby naplnili kamenné nádoby vodou a vodu premenil na víno. Ale Máriine slová: „Čokoľvek vám povie, to urobte,“ zostávajú akoby testamentom pre každú generáciu, pre všetkých mariánskych ctiteľov. Toto je najkrajší spôsob, ako si uctiť našu nebeskú Matku, keď naplníme jej slová. Čokoľvek nám hovorí jej syn, toto robme. Dôraz je tu aj na slove „čokoľvek“. Teda nie len niečo, čo nám vyhovuje, čo nám zapadá do našich plánov, ale „čokoľvek vám hovorí môj syn, toto robte“. Všetko, čo máme robiť, máme zachytené v evanjeliách.

Milí bratia a sestry, ak čítame evanjeliá, nájdeme tam veľa odporúčaní. Jedno by sme si mohli dnes zvlášť všimnúť. V jubilejnom roku sv. Františka, keď o niekoľko dní budeme sláviť 800 rokov jeho požehnanej smrti, to, čo Pán Ježiš viackrát zdôrazňoval a čo zdôraznil aj v modlitbe, ktorú nás naučil, je vedieť odpúšťať. Poznáme to podobenstvo, ani nie podobenstvo, skôr citát, ako Peter prichádza za Ježišom a pýta sa: „Pane, koľkokrát mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehreší? Azda sedemkrát?“ A Pán Ježiš hovorí: „Nie sedemkrát, ale sedemdesiatsedemkrát.“ Samozrejme, je to hra so slovíčkami.

V biblickom ponímaní a v biblickej reči je sedem plnosť. Inými slovami by sme mohli preložiť túto vetu do slovenčiny aj tak, že Peter prichádza za Ježišom a pýta sa: „Pane, veľa ráz mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehreší?“ A Pán Ježiš hovorí: „Nie veľa ráz, ale stále.“ A potom v modlitbe Otče náš, to je jediná modlitba, ktorú máme od Pána Ježiša, je tam opäť dôraz na odpustenie: „Odpusť nám naše viny.“ Tak sa modlíme k Nebeskému Otcovi „ako i my odpúšťame svojim vinníkom...“ Teda Pán Ježiš to dáva do priamej úmernosti. Ako my odpúšťame našim vinníkom, tak aj nám odpustí náš Nebeský Otec.

Odpustiť nie je jednoduché, to všetci vieme. Niektorí hovoria, že odpustiť znamená zabudnúť a to nie je pravda.

snímka: M. Magda

My si nemôžeme nariadiť, čo zabudneme a čo nezabudneme, nie sme pánmi podvedomia, ale sme pánmi toho, čo hovoríme a ako robíme. Môžeme zvládnuť naše slová, môžeme zvládnuť naše skutky, môžeme zvládnuť náš postoj.

Vy, ktorí sledujete aj vatikánsky rozhlas a dianie vo Vatikáne viete, že kardinál Konrad Krajewski bol dlhé roky pápežským almužníkom a dokonca ako mladý kňaz bol so Svätým Otcom Jánom Pavlom II. na Slovensku v Bratislave ako ceremonár. Roky žil okolo pápežov, posluhoval a nakoniec Svätý Otec František, tiež nebohý, ho vyznačil tým, že sa stal pápežským almužníkom, to znamená, že mal na starosti financie cirkvi a rozdeľovanie voči chudobným. A potom ho menoval za kardinála. Nedávno, pred niekoľkými mesiacmi, keď prišiel tento Svätý Otec Lev XIV., uvoľnilo sa miesto v Poľsku, v Lodži, odkiaľ pochádza spomínaný kardinál Krajewski a tak ho poslal za arcibiskupa do Lodže. Sledujem jeho príhovory a nedávno hovoril tento príklad. Čo sa mu stalo? Hovorí, že Svätý Otec František ho viackrát poslal na Ukrajinu. Keď sa našetrili nejaké peniaze, zakúpili sa sanitky a toto zdravotnícke vybavenie a niekoľko sanitiek v konvoji išli po vlastnej osi až na Ukrajinu, priamo na front. Bol tam asi desaťkrát a hovorí, že pri poslednej návšteve tiež sprevádzal konvoj sanitiek, ktoré išli priamo z Vatikánu až na frontovú líniu. V nemocnici ho prijal riaditeľ nemocnice, ktorý je zároveň aj chirurgom a hovorí: „Viete čo, ukážem vám naše priestory.“ Tak ho primár, riaditeľ zaviedol na oddelenie, kde boli ranené deti. Kardinál spomína, že to bol veľmi smutný pohľad. Deti, ktoré boli ťažko ranené, ktoré nemali ruku alebo nohu, boli popálené. Kardinál hovorí: „Prišiel som k nim, položil som ruku na každého z nich a požehnal som ich.“ Potom primár hovorí: „Teraz vám ukážem oddelenie, kde ležia ukrajinskí vojaci.“ Opäť to boli mladí chlapci, takmer deti, ktorí boli ťažko ranení po mnohých operáciách, amputáciách. Taktiež prišiel k nim, pozdravil ich. Potom primár hovorí: „Teraz vám ukážem ďalšie oddelenie, tu sú ruskí vojaci. Keď nájdeme nejakého vojaka, o ktorého nemajú záujem, ktorého nezobrali ruskí vojaci do svojej nemocnice, my berieme tohto ruského vojaka, prinesieme ho do nemocnice a ošetrujeme ho.“ Kardinál hovorí: „Išiel som s ním k posteliam, kde som dal požehnanie.“ Potom sa lekár zastavil pri jednom ťažko chorom, ktorý bol takmer v bezvedomí po operácii a hovorí: „Tohto vojaka som takmer celú noc operoval. Predtým znásilnil moju babku.“ Koľko síl musel mať ten lekár, keď urobil všetko, aby zachránil vojaka, ktorý pred niekoľkými hodinami sa ťažko prehrešil, previnil voči jeho babke? Môže to dokázať len človek, ktorý čerpá silu zhora, ktorý má vyššiu motiváciu, ktorý sa často modlí: „Otče, odpusť mi moje viny, lebo aj ja chcem odpustiť svojim vinníkom.“

Milí bratia a sestry, mnohé úlohy alebo mnohé výzvy nezvládneme len sami zo svojich síl, ponechaní sami na seba. Potrebujeme k tomu motiváciu. V náboženskom jazyku hovoríme, že orodovanie Panny Márie. Ona nám vyprosuje milosť, aby sme to, čo nám hovorí jej Syn, aj urobili. A tak, keď v tejto krásnej prírode rozjímame o našej krásnej nebeskej Matke, ktorú nazývame „Tota pulchra“- "Celá krásna", je aj pieseň Celá krásna si, Mária. Naozaj ona je krásna, lebo plní Božiu vôľu. Chcem, aby sme aj my boli takí krásni, aby sme urobili všetko, čo nám jej syn hovorí. Amen.

pripravili: Ľ. Gurčíková a M. Magda

Homília d. o. Šimon Tyrol *(13.9.2026)*

Duchovná obnova Ružencového bratstva

Milí spolubratia v kňazskej službe, deti, bratia a sestry,

svätý Ján Pavol II., ktorého relikviu tu máme, nás na konci svojho pápežského úradu vyzval k tomu, bolo to v roku 2002, aby sme v novom tisícročí znovu objavili ruženec. On hovorí: „Obraciam sa na vás všetkých, bratia a sestry, vo všetkých sférach života, deti, mládež, dospelí, starí, chorí, rodiny, rehoľníci, kňazi, vo všetkých sférach s dôverou zoberte do rúk ruženec. A objavte ho vo svetle Svätého písma v súlade s liturgiou a v kontexte každodenného života."

Jeho prvá myšlienka v súvislosti s ružencom, akým spôsobom je vhodné a užitočné ho objaviť, je vo svetle Svätého písma. Keď čítame Božie slovo, ako sme čítali teraz pri svätej omši, nečítali sme nejaké príbehy z minulosti. Dovolili sme to, že sme tu prišli, že sme ponúkli ako lektorky svoje hlasivky, aby Boh mohol tu vo Víťaze prehovoriť do nášho života. Aby sa Božie slovo stalo mojím slovom.

A čo nám dnes Pán Boh hovorí? Hovorí nám o tom, aby sme odpustili, aby sme neboli ľuďmi hriechu. Svätý Peter sa chcel pochváliť Ježišovi, chcel ukázať svoju veľkorysosť a hovorí Ježišovi: „Koľkokrát mám odpustiť?" Bol taký nadšený z Ježišovej blízkosti: „Ježišu, či až sedemkrát?" Bežne sa vyučovalo, povzbudzovalo v rabínskych školách, že sa treba učiť, aby sme boli schopní aspoň dvakrát odpustiť, keď sa nám podarí trikrát, klobúk dolu predtým. To znamená, že svätý Peter tým sedem ďaleko prekročil vtedajšie pravidlá. A Ježiš mu na to hovorí: „Peter, nie sedem, ale sedemdesiatsedem." Alebo taký presnejší preklad by bol sedemdesiat krát sedem. Inak povedané, je to zlá otázka, zlý prístup, ak rozmýšľaš kvantitatívne, koľkokrát mám byť dobrý, koľkokrát mám dávať dobrý príklad, päťkrát do týždňa, šesťkrát? O čo tu ide? Ide o postoj, o spôsob života. Židia mali slovo „tešuva", to je postoj návratu, postoj dôvery voči Bohu. Hriechom človek stráca dôveru, skrýva sa pred Bohom a život viery, život svätosti je postojom návratu, plným dôvery.

V evanjeliu sme počuli podobenstvo, ktoré Ježiš použil o dvoch dlžníkoch. Jeden mal spor, mal desaťtisíc talentov, bol dlžný, druhý mal sto denárov. Nám to možno nič nehovorí, či desaťtisíc talentov, či sto denárov. Jeden talent mal hodnotu 27 kilogramov zlata a desaťtisíc talentov, to je keď si tam dáte štyri nuly, to je dvestosedemdesiattisíc, teda bol dlžný dvestosedemdesiat ton zlata. To je dlžoba, ktorú nijakým spôsobom nie je možné vyrovnať, splatiť. Tomu druhému bolo odpustené niečo, čo by nikdy nebol schopný splatiť. Keď mu bolo odpustené dvestosedemdesiat ton zlata, jeho kolega, jeho hnevník alebo dlžník mu bol dlžen sto denárov. Jeden denár je mzda za jeden deň. To znamená tri - štyri mesiace práce, tretina roka. Je to dlh, ktorý je možné splatiť. Predstavte si človeka, ktorému bolo odpustené toľko, že to nijakým spôsobom nie je možné splatiť, nedokázal byť veľkorysý voči svojmu dlžníkovi. Čo nám tým chce Pán Boh povedať? Boh nám tým chce povedať, aby sme si uvedomili, že sme dlžní voči Bohu takým dlhom, ktorý z našej strany nie je možné, aby sme to vyrovnali. Tento náš dlh vyrovnal Ježiš Kristus. Prijali sme ho v krste.

Ako sme počuli aj v našom druhom čítaní, aby sme nežili pre seba, patríme Kristovi. Lebo ak budeme žiť pre seba, náš život sa z roka na rok bude zdať stále väčším trápením. Preto nás Pán Boh dnes pozýva: „Nežite pre seba, ale žite pre toho, ktorý za vás zomrel a vstal z mŕtvych." Aby ste žili s touto skúsenosťou oslobodenia, obdarovania. Aby ste boli veľkorysí a príliš nebazírovali nad našimi vzájomnými rozpormi. Akým spôsobom je možné byť veľkorysý, byť milosrdný? Poviem vám, že to nie je možné ľudskými silami. Preto sme prišli do chrámu, pretože chceme prijať niečo, čo presahuje ľudské možnosti.

Spomínam si na jeden príklad, na svedectvo jedného chlapca. Mohol mať tak 30 rokov a bol v resocializačnej komunite Cenacolo. Bol narkoman, alkoholik. Mohli by sme povedať, že si prešiel v tomto svete peklom. Keď sa vrátil uzdravený z komunity, rodičia bedákali: „Veď všetko sme ti dali, Palko. Na osemnástku sme ti kúpili auto, mal si najlepšie školy. Ako je to možné, že si nám to urobil?" On im povedal: „Keď ste mi nedali Ježiša, nič ste mi v živote nedali." Čo to znamená dať niekomu Ježiša? Dať Ježiša nie je teória, je to prax. Rodičia Ježiša neodovzdávajú tým, že povedia: „Musíte chodiť do kostola, musíte sa modliť." Ak rodič neži je spôsobom života, že potrebuje Ježiša dennodenne, že otec potrebuje Ježiša, jeho slovo, lebo sa mu život „sype", neodovzdá Ježiša tým, že bude o tom teoretizovať.

Každá svätá omša začína dôležitým gestom: „...moja vina, moja vina, moja preveľká vina...“ Môžem tu prísť a rozprávať trebárs o duchovnom otcovi Marekovi, keby som ho lepšie poznal, že má také prednosti alebo nedostatky. Môžem hovoriť veľa vecí o komkoľvek a možnože by to bola aj pravda, ale minimálne je to strata času. Ak chcem zmeniť svoj postoj, to tešuva, to obrátenie sa s dôverou k Bohu, tak sa mám pýtať: „Aký je môj podiel na tom stave, kde som to dopracoval so svojím životom? Aký je môj podiel viny, že po 30 rokoch života v manželstve si už nemám čo povedať so svojou manželkou, so svojím manželom? Aký je môj podiel viny, že deti od nás utekajú?“

„Moja vina, moja vina,...", znamená, že ak chceme byť vnímaví, objaviť ruženec vo svetle Svätého písma, na to je potrebný čas. A preto modliť sa ruženec - k tomu som vás prišiel pozvať, povzbudiť, aby ste vytrvali v tejto modlitbe. Modliť sa ruženec je veľmi jednoduchá vec. Je to úplne až primitívne. Ale zároveň je to aj ťažké. Pretože raz sa pomodliť nie je problém, ale aj zajtra, aj pozajtra. Neustále opakovať ľahké veci, v tom spočíva jedna z ťažkostí ruženca.

Druhá ťažkosť, nie menej dôležitá, nie menšia ťažkosť v ruženci spočíva, že vyžaduje od modliaceho sa čas. Pomerne veľa času. Ak sa chcem pomodliť jeden desiatok, tak potrebujem stratiť minimálne 4 minúty. Ak sa chcem pomodliť päť desiatkov, tak potrebujem stratiť 20 - 25 minút. Ja sa musím vedome, dobrovoľne rozhodnúť, že chcem stratiť čas kvôli Ježišovi. „Kto by si chcel život zachrániť...“, na jednom mieste hovorí Ježiš, „...stratí ho. Ale kto stratí svoj život pre mňa, ten ho získa.“

To znamená, že v ruženci ide oveľa viac o to, aby sme sa dali k dispozícii Bohu, aby sme chceli prijať to, čo nám on dáva. Láska je otázkou času. Koho milujeme, tomu venujeme čas. Ak milujem Boha, učím sa venovať mu stále viac času. Venovať mu nie preto, aby som mu niečo dal, pridal, ale aby som mu dal najavo, že chcem prijímať jeho dary, jeho samého. To je to, čo opäť povedal Svätý Otec Ján Pavol II., že „ak ružencu chýba kontemplácia, tak sa podobá telu bez duše, je to mŕtvola.“ To znamená, že kontemplovať znamená zamilovaným pohľadom hľadieť v ústrety milovanej osobe. Zastavujem sa v tom každodennom kolotoči, strácam čas kvôli svojej láske, kvôli Tomu, ktorý za mňa zomrel a vstal z mŕtvych, aby On vo mne tvoril nové srdce. Srdce, ktoré bude schopné vidieť Boha: „Bože, stvor vo mne srdce čisté.“ Teda, milé sestry a bratia, prosme Boha o svetlo viery, aby sme sa s dôverou obrátili k Ježišovi. Aby sme mu dovolili konať to, čo On uzná za vhodné a vie, čo je potrebné premeniť v mojom živote.

snímka: M. Magda

snímka: M. Magda

Spomeniem ešte jeden príklad, ktorý bol pre mňa kedysi veľmi silný. Povedal mi veľmi hlbokú pravdu v súvislosti s ružencom. Boli dvaja chlapci z jednej dedinky, veľmi dobrí priatelia na život a na smrť. Ich životné cesty priateľov z detstva sa rozdelili. Jeden išiel na štúdiá, stal sa svetoznámym, uznávaným vedcom, vzdelancom, celebritou. Ten druhý priateľ z detstva ostal vo svojej dedinke celý život, najďalej bol v okresnom meste. Oženil sa, pracoval v robotníckej profesii, bol spokojný, tešil sa z každého jedného dňa, zo svojej rodiny. Pretože boli hranice uzatvorené, nemohli sa ani jeden ani druhý dlhé desaťročia stretnúť.

Po 40 rokoch sa už mohlo cestovať. A ten svetoznámy, bohatý človek sa vrátil do svojho rodiska. Predstavte si, nezabudol na najlepšieho priateľa z detstva. Obidvaja sa veľmi tešili stretnutiu, spomínali, boli úprimne vďační za toto priateľstvo aj za to, že vytrvalo také dlhé roky, hoci sa nemohli stretávať. Ako to býva, každý chcel toho druhého obdarovať niečím, čo považoval za vzácne. Ten bohatý daroval svojmu priateľovi z detstva taký obnos peňazí, ktorý on so svojou manželkou za celých 40 rokov spolu nezarobili. Dal mu to na účet, pre neho to boli smeti, nič, drobnosť.

Ten chudobný tiež rozmýšľal, čo by mu dal. Vytiahol a podal mu ruženec, na ktorom sa modlil. Ten bohatý bol zaskočený, či si nerobí žarty, že mu dáva takú bezvýznamnú vec. Ruženec bol aj zamastený, vymodlený. Ale on mu hovorí, že si nerobí žarty, že naozaj nič vzácnejšie nestretol, nespoznal za celý svoj život, ktorý žije. A potom vysvetľuje, prečo. Hovorí: „Ty si mi dal taký obnos majetku, že budem musieť to bohatstvo teraz strážiť. Odteraz sa budem báť, či mi ľudia nezačnú závidieť. Budem sa báť, či ma neokradnú, či mi neurobia niečo zlé. Ja ti podávam ruženec. Je to veľmi vzácny dar, ktorý bude strážiť teba."

A to je myšlienka pre mňa, keď sa učím budovať si vzťah k ružencu, čo znamená modliť sa ruženec. Je to vzácny poklad, ktorý máme v Cirkvi, ktorý chce strážiť naše životy. Je to Ježiš Kristus, ktorému umožňujeme vstúpiť do svojich životov, aby menil naše srdcia, aby sme sa v tomto čoraz neľudskejšom svete stávali ľudskými. Aby sme nikdy nezabudli, ako draho sme boli vykúpení a akú nesmiernu cenu za nás zaplatil Ježiš Kristus. Aby sme nikdy nezabudli, že nás všetkých očakáva vo večnom domove.

Povzbudzujem vás k tomu, aby sme objavili dar, ktorý bude strážiť naše životy. Ktorý bude postupne odkrývať v nás to najvzácnejšie bohatstvo, ktoré by sme ani nepredpokladali, že každý jeden z nás vlastní. Toto chce robiť Ježiš v životoch tých, ktorí mu otvoria svoje srdce a ktorí mu budú venovať čas. Amen.

KATECHÉZA

Homília na 29. nedeľu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša

„Nie je dvojaký svet," hovorí Ježiš

Farizeji sa usilovali Pána Ježiša postaviť pred problém, kde si mysleli, že zvíťazia. Pán Ježiš predsa jasne povedal, že „dvom pánom nemožno slúžiť". Ako to vyriešiť, keď zbožnosť nedovoľuje platiť daň a slúžiť tým cisárovi? To by ho uznali za Pána a Pánom je jedine Boh. A platiť cisárskymi zlatiakmi, na ktorých je cisárov obraz, židovská viera zakazuje. Ak to Pán Ježiš neuzná, je bezbožník a ľudia ho zavrhnú. Ak to uzná, je buričproti štátu, navádza ľudí, aby neplatili dane. A ktorý štát to nechá len tak - v tomto prípade Ježiša tak či tak znemožnia.

Viem, že Pán Ježiš je Majster. On tú ich masku predstieranej zbožnosti strhol celkom jednoducho: „Ukážte mi daňový peniaz," hovorí (Mt 22,17). A kým im to prišlo „z päty do hlavy", "nachytal ich na hruškách". V momente každý siahol do kapsy a hľa, tie bezbožné peniaze s obrazom cisára mali v rukách všetci. Pri obchodovaní ich bez hanby brali do rúk radšej ako domáce medené, veď cisárske peniaze boli zo zlata. Teraz tu stáli odhalení, demaskovaní, teda s dvojakou morálkou: na kšeft jedno svedomie, jedna morálka, v kostole iné svedomie, iná morálka.

Lenže dvojaká morálka je žiadna morálka, to je nemorálnosť. „Keď cisárove peniaze prijímate pri obchodovaní," hovorí Pán Ježiš, „a s nimi ochranu a iné výhody rímskej vlády, musíte za to i platiť." To nie je mravná otázka, to je samozrejmosť! „Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi!" Mravná otázka, od ktorej závisí všetko, je, či dávaš Bohu, čo je Božie. „Nie je dvojaký svet," hovorí Ježiš. Je len jeden. Ten Boží, i s tým cisárom je Boží. Nemusíš odmietať daň cisárom, aby si mohol byť celý Boží. Nemusíš utekať zo sveta, aby si našiel Božie kráľovstvo.

Čím duchovnejšie človek žije, tým sa do okruhu jeho lásky a chápania vojde viac z toho, čomu sa hovorí svet. Pochopíš, že viditeľné bytie je tiež zjavením viditeľného Boha. Že je len jeden poriadok - poriadok Boží. Všetci máme v ňom svoje miesto. Aj tá cisárska daň. Že čokoľvek poctivo robíme pre tento svet, robíme i pre Boha. Je potrebné len jedno: mať vieru! Uveriť, že vo všetkom, čo ku mne prichádza, je Boh, Božia dobrota.

Za druhej svetovej vojny bol hlad a potraviny boli na lístky. Jeden človek už nemal lístky, preto šiel loviť ryby. A ako tak sedel na balvane, odrazu k nemu priplával kus dosky a za ním druhý, tretí, celá kopa. A medzi nimi, bolo to neuveriteľné, priplávali kusy mäsa. Niekoľko kusov pritiahol rybárskym prútom ku kameňu. Zistil, že to bolo rozštvrtené celé prasa. Takéto kusy sa vtedy solili a kládli do suda. Muž s nedôverou mäso a súdok prezeral, voňal, nemohol pochopiť tajomný dar rieky. Prišlo mu na myseľ, že to mäso je možno otrávené a skazené. Predsa by nikto práve teraz, za vojny, keď niet do čoho zahryznúť, nenahádzal celú zabíjačku do rieky. Hodil všetko naspäť do vody a smutno hľadel, ako to odpláva.

Až na tretí deň sa dozvedel, že v mlyne mlynár zabil sviňu, naložil ju do suda, ale prišla náhla kontrola. A tak mlynár, ktorý robil zakáľačku „na čierno", zo strachu nechal mäso vysypať pod turbínu. A tak rybárovi odplávala pred nosom celá zabíjačka a naviac nechytil žiadnu rybu. A v knihe sa píše: „Dôveroval hlbinám vôd a nedôveroval hladine..."

Takto sa raz aj nám život vysmeje, keď budeme prehliadať skutočné hodnoty. Stojíme na brehu a pred nami tečie život. Jedni sú ako ten mlynár, zo strachu hodia najcennejší pokrm pre telo do vody. Príde niekto, urobí bubu-bu a oni sa zriekajú náboženstva. Iní stoja na brehu a majú hlad, ale majú strach, že je to otrávené. To sú ľudia, ktorí síce vedia, že za všetkým stojí nejaká sila, múdrosť, ale radšej sa priklonia k nevere, pretože si v namyslenosti myslia, že sú múdrejší ako celý svet. Tí neveria ani hlbine, ani hladine. A potom sú tu tí, ktorí pokrm vylovia, opatrne prezrú, dajú kúsok psovi, aby ochutnal a keď sa neotrávi, pokojne si ho upečú a zjedia. To sú ľudia, ktorí si svoju vieru vyskúšali, premysleli, pretrpeli. Tí pochopili, že nám potravu pre život poskytujú nielen hlbiny, ale aj hladina, všetko navôkol je zjavením neviditeľnej Božej dobroty. Je len jeden svet a ten je celý Boží. Žiť vo svete znamená slúžiť ostatným, pretože my sami tiež potrebujeme a prijímame službu ostatných. Žiť vo svete múdro, aby sa nám život nevysmial, znamená konať službu svetu pod zorným uhlom večnosti.

Prosme dnes Krista, ktorý je jednotiacim kľúčom všetkého, ktorý strhol masky farizejov, aby nás chránil, aby sme nezišli na rázcestí z cesty pokoja a lásky, ktorá stavia Božie kráľovstvo už teraz a tu. Amen.

KATECHÉZA

Homília na 30. nedeľu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Boha môžeme milovať len zachovávaním jeho príkazov

Starozákonný Žid začínal svoju rannú (i večernú) modlitbu slovom „Šma - Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou..." (Dt 6,4).

Ježiš Kristus pripája k tomu ešte ďalšiu vetu: „...a blížneho svojho ako seba samého". A zároveň vyhlasuje, že niet väčšieho príkazu nad tento. Že máme milovať Pána Boha, ktorý nám dal toho toľko a ešte viac sľubuje, ktorý je taký veľký, mocný a krásny..., tomu rozumieme. A priznávame, že má naozaj nárok na celé naše srdce, na všetok náš čas a energiu. Ale keď počúvame, že máme milovať aj človeka a to aj toho, ktorý nás oberá o pokoj, o dobré meno a zdravie, ba i o život..., čosi sa v nás prieči.

Tieto dve lásky sú však neoddeliteľné. Jedna neobstojí bez druhej. To je strom s jednou časťou v zemi a s druhou časťou nad zemou. Zničme koreň, zahynie koruna. Odstráňme korunu, zahynú korene.

Ak priznáme, že Boh si zaslúži našu lásku, tak ju nemôžeme uprieť ani blížnemu z jednoduchého dôvodu: Boha môžeme milovať len zachovávaním jeho príkazov. Nuž a najväčším spomedzi nich je práve tento, aby sme jeden druhého milovali. Nemožno teda milovať Boha a nemilovať pritom blížneho. Pán Boh nás miloval prv, ako sme jestvovali. „Keby nás nebol miloval," hovorí svätá Katarína Sienská, „nebol by nás ani stvoril." Takých nás mal už vtedy rád, akí sme teraz aj s chybami. Stále nás miluje, napriek všetkým nedbalostiam a zlobám. Tak veľmi, akoby sme boli preňho na svete len my sami.

Aby nás zachránil pred uplatnením svojej božskej spravodlivosti, ku ktorej ho provokujú stále naše hriechy, poslal svojho jediného Syna, aby sa nás zastal. A hoci neprestáva naša nevďačnosť, neodopiera nám preto ani život, ani zdravie, ani chlieb, ani krásu slnečných dní a hviezdnych nocí..., ani prísľub blaženej a slávnej večnosti. A všetko toto robí pre to, aby nás tiež vyprovokoval k láske. Pretože sa mu nedarí zobudiť v nás lásku, rozhodol sa nám ju jednoducho prikázať!

Nariaďuje: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou mysľou!" (Mt 22,37) Aby sme toto prikázanie vzali vážne, stavia do jednej úctivej vzdialenosti hrozbu a vedľa nej hneď aj trest.

Že možno preukázať lásku blížnemu, o tom nás presviedča evanjelium. A že to nie je ľahké, o tom nás presviedča každodenná skúsenosť. No neznechucujme sa, ak sa nám to hneď nedarí. Aj svätci mali také ťažkosti. Svätá Terézia z Lisieux napríklad píše: „Až tohto roku som pochopila, že príkazy lásky k Bohu a k blížnemu sú rovnaké a také spojené, že možno zachovať jeden len tak, ak zachováme aj druhý." K tomu patrí poznámka, že toto písala v roku 1897, v poslednom roku svojho života.

Nuž, čo si o tom máme myslieť? Myslime si, čo chceme, ale jedno je isté, že ako všetko u Pána Boha, tak aj tento príkaz a táto vyhrážka je prejavom jeho dobroty. Keď sa mu nedarí zlákať nás do neba láskou, chce nás doň priviesť aspoň príkazmi.

On nás teda k láske aj provokuje, aj donucuje. Nie však k hocijakej. Chce od nás tú z celého srdca, z celej duše a zo všetkej sily. Žiada veľa? Zaiste... Veď žiada všetko. Ale nežiada pritom nemožné. Lebo on sám vždy vopred dá, čo vyžaduje: aj silu, aj chuť dať. Je ako matka, keď ponúka dieťaťu sladkosti alebo hračku a potom ich pýta späť len preto, aby sa presvedčila, či ju má dieťa rado. Ak dieťa vráti, čo mu matka dala, matka mu to dá znova a pridá k tomu ešte aj bozk a objatie.

Nuž teda, ak Boh niečo žiada, tak len preto, aby nám mohol dať ešte viac. Všetko máme od neho. „Veď, čo máš, čo by si nebol dostal?" pýta sa svätý apoštol Pavol. A predstavme si tú ohľaduplnosť... Keď mu vraciame niečo z toho, čo nám dal, on nám ponecháva vedomie, akoby sme mu dávali čosi zo svojho. Ak toto o našom Pánu Bohu vieme, ako nám môžu byť príkre jeho príkazy?

Pane Bože, daj nám schopnosť pochopiť, čo sme počuli, daj nám aj možnosť uskutočniť, uživotniť, čo sme pochopili. Amen.

snímka: M. Magda

KATECHÉZA **Homília na 32. nedeľu v Cezročnom období roku A**
z prípravy kňaza + Jána Biroša

„Pozrite sa, ja sa smrti nebojím"

Záver cirkevného roka má z výchovných dôvodov navodiť atmosféru posledných udalostí nášho života i sveta. Ukazuje do budúcnosti, s ktorou sa musí rátať, ak sa má ľudský život vydariť. Podobenstvo o desiatich pannách nás núti preniesť sa do iného času a prostredia. Dnes by použil Pán Ježiš iný obraz zo života, ale i ten starý má v sebe výpoveď trvalej hodnoty. V podstate nejde o nič iné ako ukázať rozdielny osud každého človeka, ktorý sa behom života pripravuje predovšetkým svojím postojom ku Kristovi.

Pán Ježiš v dnešnom podobenstve rozvádza detail z obrazu svadobnej hostiny. Tento detail predstavuje vrcholnú životnú udalosť desiatich družičiek. Čakajú na veľkú vec, od ktorej si veľa sľubujú. Ešte tu však nie je ten hlavný - Ženích. Všetko je pripravené. Je tu napätie medzi budúcim dobrom a nudným časom čakania. Naviac je tma a tá zvádza zaspať. Družičky sú vyznamenané pozvaním, majú sa zúčastniť spoločnej radosti so ženíchom a svadobčanmi. Pán Ježiš však jedny nazýva múdrymi a druhé nerozumnými. Na prvý pohľad nie je medzi nimi žiadny rozdiel. Všetky majú svadobné šaty a všetky majú svetlo. Rozdiel sa však spozná v kritickom okamihu, keď náhle príde Ženích. Ich hlavnou úlohou je ísť Ženíchovi v ústrety so zažatou lampou. Práve v tej chvíli sa ukáže, že niektoré z nich na to nepamätali. Nepostarali sa o zásobu oleja a svetlo im práve teraz ide zhasnúť. Tie, čo majú svetlo, vstupujú so ženíchom do svadobnej siene a tie druhé už nemôžu nijako napraviť, čo zanedbali.

Jeden môj český priateľ kňaz mi rozprával, ako ho vo farnosti pozvali zaopatriť starého chorého človeka. Povedali mu, že je to starý neverec. „A to som aj hneď spoznal," hovorí kňaz. „Po krátkom rozhovore sa na posteli vzpriamil a začal na mňa kričať, nech vypadnem, pretože on tie moje nezmysly počúvať nebude." Ten človek prekonal klinickú smrť. Vedel, že po smrti sa žije. Ale jeho nevera si vytvorila zvláštnu predstavu: „Pozrite sa, ja sa smrti nebojím," povedal, „tam je veľmi dobre, blažene, tam je človek šťastný, tam sa stretáva s veľkým svetlom. A tam je človek k tomuto svetlu priradený, splynie s ním a už mu je dobre." „Máte pravdu, dedko, ale to je len prvý stupeň smrti. Hneď potom človek spoznáva, že tým veľkým svetlom je Boh a že

tá blaženosť prúdi z neho. A v tom okamihu tiež človek spoznáva, že práve to vo svojom živote odmietal. Že Pána Boha popieral a neuznával a tak o túto blaženosť musí prísť, že ju navždy stráca." To dedka veľmi zarazilo a už sa viac o tom nehovorilo.

O štrnásť dní na to umrel. Kňaz sa k nemu viac nedostal. Jeho rodina potom povedala kňazovi, že potom celú noc volal k Panne Márii: „Panna Mária, Matka Božia, zachráň ma, pomôž mi!" Pán Ježiš sa usiluje priblížiť nám cieľ nášho života - Božie kráľovstvo - rôznymi obrazmi. Je to nekonečný Boží dar. Súhrn všetkého dobra sa nedá zachytiť pozemskými pojmami, skôr trochu priblížiť obrazom hlbších pozemských zážitkov. Toto dobro od Boha je isté, ale zároveň vzdialené. Musí sa naň čakať a nie hocijako. V podobenstve je noc so svojou tmou, ktorá uspáva. V našej skutočnosti je to skôr denný život, svet a zhon i všelijaké lákadlá, čo uspávajú dušu kresťana. Máme teda čo robiť, aby sme sa nestali pochabými, hlúpymi, aby sme nežili len pre prítomnosť a s tým budúcim nepočítali.

Pán Ježiš je síce prítomný, ale pre náš osobný zážitok pravého spoločenstva tvárou v tvár je doposiaľ ďaleko. My naň musíme čakať, ako sme povedali, nie hocijako, ale ako veriaci ľudia: musíme bdieť! Družičky mali bdieť nad svetlom svojho lampáša, my musíme bdieť nad svojím vzťahom k Bohu. Je doposiaľ vzdialeným Ženíchom našej duše, ale raz určite príde. Mať k nemu lásku a žiť v priateľstve s ním, trpezlivo ho očakávať - v tom je naša celá múdrosť a bdelosť.

Svätý Otec Pavol VI. ukázal všetkým veriacim svoju dobre pripravenú lampu vo svojom závete: „Môj zrak je upretý na tajomstvo smrti a na to, čo po nej nasleduje. Pozerám na smrť v Kristovom svetle, v tom jedinom, čo ju skutočne osvetľuje a preto ju očakávam s pokorou a vyrovnanou dôverou. Uvedomujem si pravdivosť tohto tajomstva, ktoré sa odrážalo v tomto mojom pozemskom živote."

V evanjeliu nás Pán Ježiš upozornil na najviac potrebnú čnosť pre dobrý život - na bdelosť a opatrnosť. Týka sa i nás osobne, celých rodín i farností. Len táto čnosť, dotiahnutá do konca, zachráni naše najväčšie dobro. Amen.

snímky: M. Magda

KATECHÉZA

Homília na 33. nedeľu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Ak je Boh môj Otec, musím na jeho lásku odpovedať

V časoch, keď žil Pán Ježiš, bola bežná predstava Boha ako prísneho sudcu a strážcu stanoveného poriadku. Ale Pán Ježiš hovorí o Pánu Bohu inak. Nie je to obraz Otca, ktorý dnes často vzbudzuje vzburu mladých. Pán Ježiš nie je závislý od náboženského a sociálneho systému svojich čias. Podľa toho, čo hovorí Pán Ježiš, Boh každého vyzýva, aby bol zodpovedný a aby nemal strach ujať sa iniciatívy. Poslušnosť voči Bohu nie je slepé podriaďovanie sa, ale tvorivá dôvera.

Pán Ježiš v dnešnom podobenstve ukazuje dva typy služobníkov, ktorým majiteľ zveruje peniaze. Tí prví obchodujú s prijatými hrivnami a sú pochválení. Posledný sluha šiel a ukryl v poli peniaze svojho pána.

Zakopať peniaze pred zlodejmi bolo v Palestíne zvykom a považovalo sa to za veľmi opatrné. Napriek tomu je sluha proti všetkému očakávaniu pokarhaný. Podobenstvo vrcholí v rozhovore medzi tretím sluhom a majiteľom: „Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial a zbieraš, kde si nerozsýpal. Bál som sa a preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje" (Mt 25,24-25).

Strach sluhu pochádza z mylnej predstavy o Bohu, ktorý musíme prekonať, inak by sme riskovali spásu. Všetko záleží na dôvere. Počínanie tretieho sluhu odráža úzkosť tých, ktorí majú starosť, aby neporušili predpisy zákona. Poznajú Boha, ktorý hovorí len skrze príkazy a zákazy. Ako milovať Boha, ktorý vyjadruje svoju vôľu len predpismi zákona? Jediné možné správanie je úzkostlivo splniť povinnosť. Pán Ježiš ostro kritizuje tento nesprávny pojem Boha. Znova vyzýva k láske a dôvere k Bohu, ktorý je Otcom. Boh chce, aby sa človek zbavil zotročujúceho strachu a vrhol sa do dobrodružstva lásky.

Aj my žijeme život podľa toho, aká je naša viera, akú predstavu máme o Bohu. Ten, kto vidí v Bohu len prísneho sudcu, bude sa riadiť strachom. A ten, kto vidí v Bohu Otca, bude sa riadiť láskou, pretože Boh chce lásku človeka, chce jeho srdce. A zároveň bude šťastný, nájde pokoj a radosť nezávisle od vonkajších okolností života.

Jedna matka šiestich detí mala takúto skúsenosť: „Jedného dňa hovoril kňaz pri svätej omši o Pánu Bohu tak, že to na mňa hlboko zapôsobilo. Hovoril, že Boh je láska. Myslela som si: keď je už láska matky, manželky, láska medzi dvoma mladými ľuďmi, ktorí sa majú radi, niečo také krásne, aký bude Pán Boh, ktorý túto lásku vymyslel? Bol to pre mňa veľký objav. Bol to pre mňa počiatok opravdivejšieho kresťanského života.

Povedala som si: Ak je Boh môj Otec, musím na jeho lásku odpovedať, musím mu dať vo svojom živote prvé miesto a usilovať sa plniť jeho vôľu. On povedal: ‚Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.' Teraz ho môžem milovať tak, že mu slúžim v každom blížnom. Začala som s tým v rodine s deťmi: nebolo to ľahké. Prv som sa usilovala mať autoritu a vychovávať z pozície sily. Teraz som musela tento spôsob zmeniť. Moje správanie muselo byť prejavom lásky. Usilovala som sa viac ich počúvať, nehovoriť tak nahlas... A oni tento môj nový postoj spozorovali. Ich malé problémy už neboli potláčané.

Aj k manželovi som bola prv tvrdá. Keď sa kdesi dlhšie zabavil s kamarátmi, robila som mu výčitky. Raz došlo k takému napätiu, že to vyzeralo na môj odchod. Bolo treba mnoho zmeniť, usilovala som sa vyhovieť jeho prianiam, chápať ho. Pochopil, že sa v mojom vnútri niečo zmenilo. Raz mi dokonca priniesol kvety, čo ma dojalo. Inokedy mu také veci neprišli na myseľ.

Tento objav, že Boh je láska, pomaly menil v mojom živote mnoho vecí. Bola som prv plachá, nesmelá, myslela som si, že nie som schopná nadviazať s druhými kontakt. Ľudí som začala inak zdraviť, zastavovala som sa pri nich. Všimla som si, že majú mnoho problémov, že toho toľko potrebujú. Prekonala som samu seba a pomáhala som vo farnosti. Nebolo to ľahké, ale to, že som stále začínala znova a myslela som na slová evanjelia, mi dodávalo svetlo a odvahu. A potom sa stalo toto: manžel išiel autom so štrnásťročným synom Viktorom po nákup a ja som bola doma. Pripravovala som obed. Nejako sa zdržali, ale nerobila som si starosti. O ôsmej večer mi telefonovala dcéra Alexandra:

„Mamička, otecko mal haváriu, videla som auto v televízii. Bola to zrážka a sú tam traja mŕtvi a dvaja zranení.“

Stalo sa niečo hrozné, jedna z tých udalostí, ktoré môžu človeka zlomiť. Ale niečo vo vnútri ma drží. Hneď mi neprišlo na myseľ, že je potrebné modliť sa za manžela a syna Viktora a za to, aby som uniesla túto veľkú bolesť. Manžel bol mŕtvy a syn Viktor ťažko ranený. Znova som sa celou dušou obrátila k Bohu. Cítim, že vo mne nastáva pokoj. Cítim jasne, že pre mňa je všetko Boh!

Cítim vďačnosť, že mi bolo dané pochopiť, že Boh je láska a že som sa mohla pripraviť na tieto chvíle. Večer som dostala správu, že Viktor odišiel za manželom. Cítila som, že Viktor i manžel sú v nebi. Nie tak pre svoje zásluhy, ako pre modlitbu všetkých. Pri pohrebe som mala dojem, že sú medzi nami. V tejto trpkej bolesti som cítila nesmierny pokoj, taký pokoj, aký som nikdy nepoznala."

Možno i my nájdeme v tejto skúsenosti niečo, čo nám pomôže lepšie prežiť život, aby nám raz nebeský Otec mohol povedať: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána" (Mt 25,23). Amen.

Rozhovor

Peter Majerník

Duchovný otec Peter Majerník vybudoval mariánske pútnické miesto v srdci Tanzánii v diecéze Singida, kam prišiel pred šiestimi rokmi, zasvätené patrónke krajiny Nepoškvrnenému Počatiu Panny Márie. 6. septembra navštívil aj našu farnosť a pri tejto príležitosti sme ho poprosili o rozhovor.

snímka: Martin Magda

Sme na fare vo farnosti Víťaz. Predo mnou sedí duchovný otec Peter Majerník, diecézny kňaz našej Košickej arcidiecézy. V úvode Vás chcem, duchovný otec, poprosiť, aby ste sa predstavili. Odkiaľ pochádzate, z koľkých detí, rodičia, starí rodičia, aby sme povedali našim čitateľom celú genézu.

Volám sa Peter Majerník, som kňazom už 28 rokov. Pochádzam z Bertotoviec. Môj otec pochádza od Bardejova a mamka Žofia Majerníková, za slobodná Bednárová z Ondrašoviec. Ešte teraz sú tam Bednárovci.

Áno, jeden Bednár je v Ovčí.

Áno, v Ovčí je môj bratranec. Vidíme, že svet je malý. Či sa stretneme tu alebo v Bratislave alebo v Afrike, stále človek príde na to, že svet je malý. Pochádzam zo šiestich súrodencov, ja som najmladší. Do Afriky som sa dostal pred dvanástimi rokmi.

Ako vznikla myšlienka ísť do Afriky? Bolo Vaša alebo otca arcibiskupa?

Po zhruba šestnástich rokoch kňazstva som cítil, že by som chcel nejakú zmenu, nejakú skúsenosť. Kňazov bolo v našej diecéze relatívne dosť. Rozprával som sa s niektorými kňazmi, ktorí boli vonku a oni vraveli: „Kľudne choď rok, dva, to ti len pomôže...“ Takže v

Škola; snímka: P. Majerník

mojich 40-tich rokoch som išiel za pánom biskupom, že by som chcel ísť. Ešte som nevedel, kam, či k Slovákom v zahraničí alebo som mal záujem o Venezuelu, Latinskú Ameriku. Nakoniec to dopadlo tak, že mi nevedeli povedať, kde by to bolo potrebné. Ako sa hovorí, „náhoda“ mi pomohla. Išiel som v aute s jedným kňazom a vyslovil som myšlienku, žeby som chcel ísť do sveta na rok, dva. On hovorí: „Vieš čo? Ja som bol na dovolenke v Tanzánii, tak ti môžem dať kontakt na biskupa.“ Tak som napísal biskupovi. Samozrejme, potom som išiel za mojím biskupom. Oni dvaja sa skontaktovali a prišlo to do takého štádia, že som sa ocitol na africkom kontinente v Tanzánii. Nič som nevedel, ani jazyk. Proste som bol hodený do mora, aby som plával. Môžem povedať, že prvé tri roky boli veľmi šťastné kňazské roky. Odporúčal by som to každému kňazovi. Nemusí ísť na neviem koľko rokov, stačí rok, dva. Tam kňaz príde k takému, povedal by som, duchovnému oživeniu, je tam veľmi potrebný. Lebo aj u kňaza sú všelijaké chvíle ako u každého človeka, vyhorenie a iné. Stále som hovoril: „Poďte, nebojte sa, to len pomôže.“ A naozaj môžem povedať, že som niečo dal, ale stokrát viac som dostal.

Keď ste tam prišli, kde ste bývali?

Nie som dobrodružný typ. Pôvodne som si myslel, že ma dajú niekde na dedinku, kde budem chodiť po ľuďoch, niekde, kde sú hory. Mám rád hory, prírodu a navštevovať ľudí, do mesta určite nie. Na tie periférie, to som povedal tesne pred odchodom. Keď som pozrel do mapy, teraz sa dá vidieť mapa do detailov, obraz toho všetkého, tie hrdzavé strechy, strecha na streche, tak tam určite nie, to by som zahynul na druhý deň. Nie nadarmo sa hovorí, že keď chceš rozosmiať Pána Boha, tak mu rozpovedz o svojich plánoch. V mojom prípade si myslím, že sa usmieva až do dnešného dňa, lebo práve tam ma poslal. Najprv do mesta Muanza na brehu Viktóriinho jazera, tam som pôsobil tri roky. Bol som na fare pomocníkom, lebo človek sa musel najprv naučiť jazyk. Boli to veľmi šťastné roky. Muanza na brehu Viktóriinho jazera je 1,5 miliónové mesto, centrum, kde je vlastne samý vrch, na kopcoch samý kameň. Naozaj neporiadok, prach, špina, dym, žiadne pomenúvanie ulíc, žiadne čísla domov. Pôsobil som v diecéze Muanza. Pred siedmymi rokmi som išiel do diecézy Singida. Aj môj biskup bol pred dvomi rokmi na Slovensku na dvojtýždňovej dovolenke. Pochodili sme po celom Slovensku od Šaštína až po Východ. Mám päť dedín – jedna dedina od dvoch do päťtisíc obyvateľov. Mojím prioritným cieľom je tam vybudovať mariánske pútnické miesto. Patrónkou je Nepoškvrnené počatie Panny Márie.

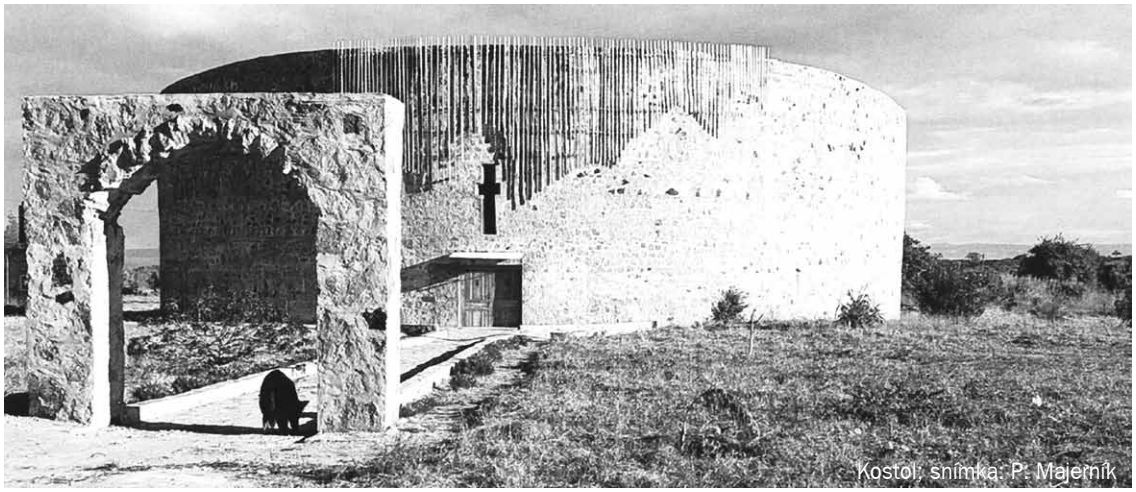
Udialo sa tam už nejaké uzdravenie?

Žiadne nebolo. Myšlienkou môjho biskupa bolo to, že je tam na skale nivelačný bod, ktorý označuje, že toto je geografické centrum Tanzánie. Chcel, aby to bolo aj duchovné centrum Tanzánie, aby to bolo vidno. Aby Kristus bol centrom Tanzánie. Tak ma tam vlastne dal, býval som u sestričiek.

Z ktorého rádu sú tam sestry?

Sú tam uršulínky, v dedinke je päť sestričiek. Začal som budovať túto farnosť. Pred rokom a pol tam prišli aj tri sestričky františkánky. Privítal som ich, každá ruka je dobrá. Máme aj materskú škôlku, tam sa zatiaľ realizujú. Napriek tomu, že sú to dedinky, máme tam šesť stredných škôl.

S akým zameraním sú stredné

Kostol; snímka: P. Majerník

školy?

S rôznym, zatiaľ sú všeobecné, jedna je súkromná. Začali budovať dievčenskú strednú školu, takú špeciálnu, povedal by som „vyšší level“, tam počítajú s 1 600 dievčatami.

Aké odbory sa tam budú študovať?

Ony pôjdu väčšinou do úradov alebo môžu ísť ďalej na medicínu, na ďalšie vysoké školy, takže podobná škola ako u nás gymnázium. To je už škola na vyššej úrovni, proste výberová škola.

Pýtam sa preto, či stredné školy majú nejaké odborné zameranie?

Je „smolou“, že oni síce majú povinnú školskú dochádzku do 17 rokov, ale tie stredné školy sú všeobecné - skončia školu a nevedia robiť nič. Tam je najpotrebnejšie vybudovať učňovské odborné školy, odbor murár, elektrikár. Nemôžu si dovoliť ísť na také učilište, pretože tam sa platí za materiály, drevo alebo čo treba kúpiť. Podľa mňa si to nemôže dovoliť 99 % ľudí z mojej farnosti. Neviem, kto išiel z mojej farnosti na odbornú školu. Niekoľkých som poslal v minulosti sám. Preto som sa rozhodol, že začnem stavať učňovskú školu, lebo je pre nich najpodstatnejšie, aby vedeli niečo robiť. Keď skončia strednú školu, postávajú, drogy, alkohol a tak ďalej, proste nič. A pritom je veľký záujem o štúdium, niečo sa naučiť. Kňaz ako misionár cíti, že je tam veľmi potrebný, keď vidí ten stav, že aj to by bolo treba, i tam by bolo treba. Keby ich človek len tak nechal, neviem, či by som bol spokojný, keby som odtiaľ odišiel, či by mi to srdce dalo. Takže tam je kňaz veľmi potrebný po viacerých stránkach. Je to oveľa náročnejšie ako tu. Tam je so strednou školou treba vybudovať aj byty pre učiteľov, lebo prichádzajú zďaleka, nie sú miestni. A byty aj pre rodiny.

Ale Pán to požehná...

Tak určite. Kedy sa to podarí, neviem. Ale už sa rozbehla taká aktivita - máme dielničku, kde som nakúpil stroje na drevo. Už sami robili lavice do nového kostola. Mám majstra, ktorý učí mladíkov, už sa chytajú a pomáhajú. Takže v malom to už začalo, bude potrebné len pokračovať.

Vrátime sa k tomu Mariánskemu centru. Z čoho pozostáva? Čo ste tam urobili?

Územie som vyklčoval, vyčistil, nasadil nové stromy, kríky, kvety. Potom som urobil prístrešok. Treba tam urobiť ešte veľa prístreškov plus pevný celoročný oltár, lebo tam prídu kňazi na odpust, minimálne 70 kňazov. Chcem aj so sakristiou, aby bolo úložné miesto, aby sa nechodilo do kostola, elektriku. Takže na to sa zameriam v najbližšom čase. Popri tom máme aj ružencovú záhradu a krížovú cestu. Bolo potrebné vyčistiť obrovské územie, pripraviť stromy, lebo počas obdobia sucha je tam všetko vyschnuté, škaredé, sedem mesiacov tam nie je nič zelené. Aby mali ľudia kde hlavu ukryť pred slnkom a aby mali aj ovocie. Krížová cesta je päť kilometrov v horách, vysoko pomedzi skaly. A to je najatraktívnejšia vec, ktorú ľudia navštevujú.

Ešte sa vrátim k Panne Márii. Kedy máte odpust?

Odpust máme 8. decembra. A je to vlastne deň založenia Tanzánie ako republiky. Takže je to národný sviatok.

Tak poďme ku krížovej ceste. Myšlienka bola vaša?

Áno. Dlho som hľadal majstra, ktorý vie robiť aspoň so železobetónom. Nakoniec sa mi to podarilo, prišiel zďaleka. Poslal som tam

Krížová cesta, snímka: P. Maje

mojich pomocníkov, mládež, už sa chytila a urobili zopár zastavení. Zatiaľ tam musí byť aj majster, lebo im hovorím: „Chlapci, keď sa naučíte a budú sem chodiť ľudia a budú sa pýtať, kto to urobil, tak budete mať kšeft, budete mať postarané o živobytie.“ Je to zhruba päť kilometrov, ešte sa stavia. Máme hotovú asi jednu štvrtinu, lebo je to v horách, veľké balvany, kamene. Treba murovať chodníky.

Veľká noc sa slávi tak ako u nás?

Tak ako tu, plus na Veľký piatok sa chodia spoločne modlievať na tú krížovú cestu. Starí ľudia už nemôžu, ale vyšla tam aj 88-ročná babka, čiže nie je to také hypernáročné. Malý kláštorik pre sestričky, škôlka na filiálke, kostol, veža, zvon. Na ďalších filiálkach treba toho dosť postaviť. Pri kostole máme multifunkčné ihrisko. Chcem vybudovať niečo pre deti, preliezačky a tak ďalej, také miesto pokoja, oázy. V budúcnosti chcem, aby to miesto žilo počas celého roka, aby prichádzali rodiny na výlet alebo duchovné cvičenia, obnovy. Aby tam bola oáza ticha, načerpania, rôzne kaplnky. Už sa to začína zelenieť, takže chvála Bohu, že je aj ovocie, stromy už začali rodiť. Najčastejšie je to mango, potom také, čo neviem preložiť, ani sa tu nedá kúpiť. Klasika pomaranče, citróny, mandarínky.

Ľudia už chodia, prechádzajú sa, majú možnosť sa modliť a kochať sa v tej prírode. Aj ružencová záhrada je vlastne pod stromami, je to kvázi gotická cesta v tieni. Nad ňou sú pekné stromy, je to prikryté, taký tunel.

To je realita. A do budúcna?

Do budúcna by som chcel, aby pútnici, ktorí prichádzajú na toto miesto, mali kde hlavu skloniť, kde sa najesť, to je také „gro“. Iste, je tam treba postaviť kostolnú vežu, zvon, ešte milión vecí... Pre deti preliezačky, multifunkčné ihrisko. Sme na hlavnej trase, takže je to „odsúdené“ na úspech. Takisto aj minigolfové ihriská, keď prídu na obed, môžu sa tam zabaviť. Oni nepoznajú, čo je to turizmus. Chcem tam urobiť chodníky po horách, na šport a veľa vecí, nejaké obchodíky, opravovňu áut. Keď Pán Boh dá, zišla by sa aj benzínová stanica a iné.

Aké sú tam cesty?

Hlavné cesty sú už asfaltové, samozrejme, že diery sú, dá sa už povedať, že vedľajšie sú poľné. My sme vlastne na tej hlavnej ceste, ktorá spája východ so západom. Je tam veľa áut, takže má to perspektívu do budúcnosti.

Plány by sme mohli uzatvoriť. Teraz osobnejšie: ako vás tam prijali ľudia? Ako vás vnímajú ako človeka bielej pleti? Nemali ste s tým problém?

V niektorých afrických krajinách je problém, zvlášť v tých krajinách, kde boli nepokoje, vojny, lebo vedia, kto za tým stojí. Takže na bieleho pozerajú cez prsty. Ale v mnohých krajinách a Tanzánia patrí medzi tie krajiny, pozerajú na bieleho s úctou, s bázňou. Pozerajú naňho ako na niekoho, kto má viac rozumu. A ako kňaz môžem urobiť oveľa viac ako biely domorodec.

Ako to zabezpečujete finančne? Máte nejakých donorov, darcov?

Raz do roka prichádzam na Slovensko. Chodievam zväčša po kostoloch, rozprávam o Afrike, robievam zbierky. Potom ešte sú osobné kontakty, takže vďaka týmto finančným zdrojom môžem robiť to, čo robím. Som na Slovensku zhruba dva až dva a pol mesiaca a snažím sa zameriavať na tento účel - chodím po chrámoch a prosím, robím zbierky, takisto aj

po školách. Niektoré školy, zvlášť cirkevné, majú taký deň, že urobia burzu, niečo napečú, potom to kupujú a tento finančný obnos venujú. Potom prídem ja, urobím prednášku, slúžim svätú omšu, robím to rôznym štýlom. „Gro“ toho všetkého je „groš chudobnej vdovy“.

Sú tam nejaké kňazské semináre?

Sú tam kňazské semináre, má to pomaly rastúcu tendenciu. Sú farnosti, ktoré majú v Tanzánii 15 aj 30 dedín, čiže je tam dosť roboty. Populácia tam prudko rastie, kňazský dorast nestíha na dorast prirodzený. Preto keď tam príde biely, dokáže urobiť stokrát viac, čo sa týka stavieb aj po každej stránke ako domorodec, lebo kňazi nevedia pracovať so stavebnými vecami.

Ako by sme to zakončili?

Napriek všetkému je tam život pokojnejší a veselší. A človek aj ako kňaz sa tam cíti viac užitočný, povedal by som, že až nevyhnutne užitočný. Mohla by to byť aj pozvánka pre niekoho, kto je možno na dôchodku a z rôznych príčin ostal sám, deti odišli, manželka zomrela alebo z iných dôvodov a jeho zdravotný stav je relatívne dobrý, je vo forme. Nemá sa čoho obávať. Keď príde, uvidí, že naozaj dá svojmu životu nový rozmer, nový dych, novú energiu. Ľudia dnes cestujú cez cestovky do murovaných hotelov. Tam máte možnosť vidieť realitu, ktorú cestovky neponúkajú.

Ešte duchovný odkaz Vás ako kňaza pre našich čitateľov?

Prajem Slovensku, aby nezatrpklo, aby sa neuzatvorilo, aby sa ľudia navzájom neizolovali. Tam v Afrike ľudia nepoznajú psychické problémy, tam neexistujú depresie, to vlastne vyplýva aj z toho uzatvorenia sa. Čiže dať si záležať na tom, aby sme sa nedali do pozície ľútosti, sebaľútosti - dáš pokoj, máš pokoj, ale aby človek bol k človeku skutočne otvorený navzájom. Ak mám talenty, aby som ich „nezakopal“, ale aby som ich rozvíjal práve v tom spoločenstve. Toto by som Vám prial.

Ďakujem veľmi pekne duch. otcovi Petrovi Majerníkovi, že si našiel čas a že sme mohli urobiť tento rozhovor.

pripravili: Ľ. Gurčíková a M. Magda

snímka: Mari[illegible]da

O postojoch, gestách
a spoločnej modlitbe pri svätej omši

Keď vstúpime do kostola, vstupujeme do priestoru, kde sa stretáva celé spoločenstvo veriacich. Každý z nás prichádza so svojím príbehom, svojimi starosťami, radosťami i vlastným spôsobom modlitby. No svätá omša nie je iba súkromnou modlitbou jednotlivca. Je to **spoločná modlitba Cirkvi**. A práve preto má aj svoj poriadok.

Možno si niekedy všimneme, že počas svätej omše každý robí niečo iné. Jeden stojí, druhý kľačí, ďalší sedí, niekto sa hlboko skláňa, niekto sa modlí ruženec a iný sa venuje svojej osobnej modlitbe. Niekedy to môže pôsobiť ako veľká zbožnosť. Ale liturgia nás učí ešte niečo dôležitejšie: **zjednotiť sa aj navonok, pretože sme jedným spoločenstvom.**

Naše telo sa modlí spolu s nami

Postoj tela nie je v liturgii bezvýznamný.

Stojíme, keď chceme vyjadriť úctu, pripravenosť a pozornosť.

Sedíme, keď počúvame a prijímame Božie slovo alebo poučenie.

Kľačíme, keď vyjadrujeme hlbokú úctu a poklonu Bohu.

Skláňame hlavu, keď si uvedomujeme Božiu veľkosť a našu pokoru pred ním.

Preto nie je potrebné počas celej svätej omše hľadať **„svoj vlastný spôsob“** ako byť najzbožnejší. Niekedy totiž práve **najväčšia zbožnosť spočíva v tom, že sa dokážem prispôsobiť spoločenstvu a modliť sa spolu s Cirkvou.**

Liturgické postoje nie sú súťažou v osobnej zbožnosti. Nie je dôležité, kto kľačí dlhšie, kto sa hlbšie skloní alebo kto prejaví navonok viac nábožnosti. Dôležité je, aby naše vonkajšie gestá vyjadrovali to, čo sa deje v našom srdci.

A čo kľačanie počas premenenia?

Premenenie je srdcom Eucharistickej slávnosti. Kňaz vyslovuje slová Krista a chlieb a víno sa stávajú Kristovým Telom a Krvou. Je to chvíľa hlbokej úcty, ticha a adorácie.

Preto kľačíme. Ale aj tu platí: liturgia nepotrebuje naše preháňanie, potrebuje našu pozornosť. Ak niekto kľačí takmer celou svätou omšou, prípadne sa pri tom výrazne skláňa až k zemi, nemusí to znamenať väčšiu úctu. Naopak, môže tým nevedomky odvádzať pozornosť ostatných od toho najdôležitejšieho. Kresťanská zbožnosť totiž nie je v tom, aby som svoju vieru čo najviac ukázal navonok. Je aj v schopnosti **vedieť, kedy sa pripojiť k spoločnému postoju Cirkvi.**

„Ja chodím iba ku kňazovi...“

Osobitnou otázkou je sväté prijímanie. V našej farnostiach pomáhajú pri rozdávaní Eucharistie aj diakon a **mimoriadni rozdávatelia svätého prijímania.** Ich služba nie je konkurenciou kňaza. Nie sú „menej hodnotným“ spôsobom prijatia Eucharistie. Keď teda pristupujeme k svätému prijímaniu, je dobré prijať Krista **od toho, kto je práve poverený túto službu vykonávať.**

Ak diakon alebo mimoriadny rozdávateľ stojí pri rozdávaní Eucharistie a my ho vedome obídeme len preto, aby sme sa dostali ku kňazovi, môže to pôsobiť ako odmietnutie služby človeka, ktorý ju vykonáva v mene Cirkvi. Nie je to o tom, že kňaz je „lepší“ a mimoriadny rozdávateľ „horší“. Pri Eucharistii totiž neprijímame človeka - prijímame Krista. Preto si zaslúži úctu nielen Eucharistia, ale aj služba tých, ktorí ju podľa poverenia Cirkvi pomáhajú rozdávať.

Svätá omša nie je časom na všetky naše pobožnosti

Ruženec je nádherná modlitba. Rovnako aj mnohé iné osobné pobožnosti. Ale svätá omša je sama osebe najväčšou modlitbou Cirkvi. Preto počas svätej omše nemusíme pridávať ďalšiu modlitbu, ak nám tým uniká to, čo sa práve na oltári deje.

Keď sa číta Božie slovo, počúvajme Božie slovo.

Keď sa modlíme spoločnú modlitbu, modlime sa spolu.

Keď zaznieva Eucharistická modlitba, spojme sa s kňazom v nej.

Keď prichádza sväté prijímanie, sústreďme sa na Krista.
Ruženec sa môžeme pomodliť pred svätou omšou, po nej alebo v inom vhodnom čase. Nie preto, že by bol menej hodnotný, ale preto, že **každá modlitba má svoje miesto a svoj čas.**

Jednota nie je uniformita

To však neznamená, že všetci musíme byť úplne rovnakí. Sú medzi nami starší ľudia, chorí, ľudia so zdravotnými ťažkosťami a tí, ktorí z oprávnených dôvodov nemôžu kľačať, stáť alebo vykonávať niektoré gestá. Boh nepozerá na človeka podľa toho, či dokáže pokľaknúť na obe kolená. Podstatou je **vnútorný postoj srdca.**

Ale ak nám zdravie a okolnosti dovoľujú, je krásne, keď celá farnosť dokáže pri svätej omši stáť, sedieť či kľačať spolu. Tak sa aj naše telo stáva znamením toho, čo vyznávame: **nie sme každý sám za seba, ale tvoríme jedno Kristovo telo.** Pretože svätá omša nie je predstavením jednotlivcov. Nie je ani miestom, kde si každý vytvorí vlastnú liturgiu. **Je to chvíľa, keď sa celé spoločenstvo zhromažďuje okolo Krista.**

A možno práve vtedy, keď sa naučíme **nerobiť každý všetko po svojom, ale spoločne stáť, spoločne počúvať, spoločne kľačať, spoločne sa modliť a spoločne prijímať Krista,** pochopíme krásu liturgie oveľa hlbšie. **Lebo aj naše telo môže povedať Bohu:**

„Pane, som tu. Patrím tebe. A patrím aj tomuto spoločenstvu.“

Erik, trvalý diakon

„Buď pochválený, môj Pane, za sestru smrť“

(800 rokov od smrti svätého Františka z Assisi)

Večer 3. októbra si celá Cirkev pripomenula 800 rokov od chvíle, keď sv. František z Assisi opustil tento svet. Vo všetkých františkánskych kostoloch sa tento moment pripomína zvláštnym obradom Tranzitus - prechod sv. Františka do neba. Bratia čítajú jeho napomenutia a tiež správu o jeho smrti, ktorú nám zanechal Tomáš z Celana v prvom životopise svätca z roku 1228.

Jeho rozprávanie o posledných chvíľach Františkovho života je sugestívne: „Keď svätec niekoľko dní odpočíval na vytúženom mieste (v Porciunkule), spoznal, že sa blíži hodina jeho smrti. Zavolal k sebe dvoch milovaných bratov, aby na chválu Boha, vzhľadom na jeho blížiacu sa smrť i na budúci život, spievali Bohu chvály. Ako len mohol, sám spieval Dávidov žalm: ‚Nahlas volám k Pánovi, nahlas a úpenlivo prosím Pána.‘

Jeden z bratov, ktorého svätec zvlášť miloval a ktorý sa mimoriadne staral o bratov, keď videl, v akom je stave a že sa blíži jeho smrť, povedal: ‚Beda nám, dobrotivý Otče! Teraz zostanú deti bez otca a prídu o pravé svetlo svojich očí! Pamätaj na svojich synov, siroty, ktorých opúšťaš. Odpusť im všetky ich chyby a poteš prítomných i neprítomných svojím svätým požehnaním!‘ Svätec mu odpovedal: ‚Môj synu, Boh ma volá k sebe. Svojim bratom, blízkym i vzdialeným, odpúšťam všetky priestupky a viny a nakoľko môžem, udeľujem im rozhrešenie. Oznám im to a požehnaj ich namiesto mňa!‘

Potom dal priniesť knihu evanjelií a prosil, aby mu z nej predčítali evanjelium podľa Jána od miesta: ‚Šesť dní pred Veľkou nocou, keď Ježiš vedel, že prišla jeho hodina, aby z tohto sveta odišiel k Otcovi…‘ Aj predstavený si už predtým zaumienil prečítať toto evanjelium, skôr než o to František požiadal. Preto pri prvom otvorení knihy hneď našiel toto miesto, hoci išlo o knihu obsahujúcu celé Sväté písmo. Potom sa svätec nechal obliecť do kajúceho rúcha a posypať popolom, pretože sa mal čoskoro rozpadnúť na prach a popol. A bolo tam mnoho bratov, ktorým bol otcom a vodcom. S úctou stáli okolo neho a očakávali jeho blaženú smrť a šťastný koniec. V tom sa jeho presvätá duša odlúčila od tela a vstúpila do mora svetla bez hraníc; jeho telo potom zosnulo v Pánovi. Jeden z bratov a učeníkov svätca, ktorého meno je veľmi známe, no domnievam sa, že ho treba zamlčať, pretože pre takú veľkú milosť nechce byť počas svojho života oslavovaný, videl presvätú dušu nášho Otca stúpať priamo do neba. Bola ako hviezda veľká ako mesiac, žiarivá ako slnko a vznášala sa na svetlom oblaku.“

Smrť svätého Františka je v Celanovom rozprávaní podaná ako posledná kapitola jeho života, ktorá však zároveň dáva zmysel všetkému, čo jej predchádzalo. K tomuto okamihu smerujú aj tri udalosti, ktoré si františkánska rodina pripomínala v rokoch pred osemstým výročím Františkovej smrti: jasličky v Greccio, stigmy na hore La Verna a Pieseň brata Slnka. Na prvý pohľad ide o tri odlišné udalosti. Keď sa však na ne po-

zrieme spolu, vytvoria jeden veľký príbeh Františkovej cesty ku Kristovi.

Prvé sú jasličky v Greccio. V roku 1223, krátko pred Vianocami, chcel František v malej horskej dedinke Greccio znovu sprítomniť udalosť narodenia Ježiša. Chcel, aby sa ľudia mohli dotknúť tajomstva Boha, ktorý sa stal človekom. Chcel vidieť chudobu betlehemskej jaskyne, jednoduché jasle, slamu a zvieratá. František bol človekom, ktorý nechcel zostať pri predstave o Bohu. Chcel sa ho dotknúť. Chcel vidieť, čo znamená, že večné Slovo prijalo ľudské telo. Preto sa jeho zbožnosť tak silno upínala na Kristovo človečenstvo, na jeho narodenie, jeho utrpenie, jeho kríž.

O rok neskôr sa tento jeho vzťah ku Kristovi stal doslova telesným. Na hore La Verna v roku 1224, pred sviatkom svätého Michala, dostal František stigmy. Podľa tradície sa mu zjavil serafín v podobe ukrižovaného Krista a na jeho tele zostali znamenia Pánovho utrpenia. To, čo chcel vo svojom srdci vidieť a čo chcel v Greccio kontemplovať očami, teraz niesol na vlastnom tele. Kristus sa mu už nepriblížil iba v obraze dieťaťa v jasliach. Dotkol sa ho v tajomstve kríža. Jasle a kríž tak vo Františkovom živote patria k sebe. Boh, ktorého sa chcel dotknúť ako dieťaťa v Betleheme, sa ho dotkol ako Ukrižovaný na hore La Verna. Medzi týmito dvoma tajomstvami sa odohrával jeho život: od radosti z Boha, ktorý sa stal človekom až po úplné pripodobnenie sa Kristovi v jeho utrpení.

A potom prichádza ešte tretí moment: Pieseň brata Slnka. František v nej chváli Boha za slnko, mesiac, vodu, oheň, zem a všetko stvorenie. Celý svet sa mu stáva piesňou, ktorá ukazuje na svojho Stvoriteľa. Človek, ktorý sa naučil vidieť Boha v chudobnom dieťati v jasliach a v ranách Ukrižovaného, dokáže napokon vidieť jeho stopu aj v každom stvorení.

Krátko pred smrťou však František svoju pieseň rozšíril o slová, ktoré nás možno prekvapia:

„Buď pochválený, môj Pane,
za našu sestru telesnú smrť,
ktorej žiaden živý človek nemôže uniknúť.
Beda tým, ktorí zomierajú v smrteľnom hriechu.
Blahoslavení tí, ktorých smrť nájde
v tvojej najsvätejšej vôli,
lebo druhá smrť im neuškodí.“

Je pozoruhodné, že smrť v tomto hymne nie je nepriateľkou, ale sestrou. František ju nevníma ako niečo, čo by bolo možné odstrániť zo života. Prijíma ju do svojej piesne, pretože už predtým prijal celý svoj život ako dar.

Na posledných dňoch Františkovho života je však krásne aj niečo celkom obyčajné. Medzi ľuďmi, ktorí mu boli počas života blízki, mala osobitné miesto rímska šľachtičná Jacopa de Settesoli. Bola Františkovou priateľkou a dobrodinkou a počas rokov, keď sa s ním stretávala, mu zvykla pripravovať aj jednoduché koláčiky z mandlí, cukru a ďalších surovín. František ich mal rád. Nazývali sa mostacciolo a spájali sa mu s Jacopou a s Rímom, kde ju poznal.

Keď už ležal v Porciunkule a cítil, že sa blíži jeho smrť, spomenul si na tieto sladkosti a zatúžil po nich. Je to milý detail, ktorý môže v príbehu veľkého svätca takmer zaniknúť. František, ktorý sa pripravuje na odchod z tohto sveta, sa ešte stále dokáže potešiť z niečoho takého jednoduchého, ako sú obľúbené koláčiky od človeka, ktorého mal rád. Po všetkých veľkých udalostiach jeho života, po chudobe, radikálnom nasledovaní Krista, stigmách, utrpení a chvále Boha, zostáva František stále človekom. Človekom, ktorý sa dokáže tešiť zo sladkostí. Svätosť totiž neznamená prestať byť človekom. Naopak, František akoby na konci života prijímal svoju ľudskosť ešte plnšie. Jacopa napokon do Porciunkuly prišla. Podľa tradície však koláčiky priniesla ešte skôr, než k nej mohla doraziť Františkova prosba.

Človek, ktorý sa dokázal tešiť zo života v jeho najmenších daroch, dokázal napokon prijať aj jeho poslednú hranicu. Smrť preňho nebola popretím všetkého, čo miloval. Bola odovzdaním života do rúk toho, ktorého hľadal v jasliach, ktorého nosil na svojom tele a ktorého chválil vo všetkom stvorení. Pre Františka preto smrť nebola koncom cesty. Bola posledným „áno“ Bohu. A možno práve preto ju dokázal nazvať sestrou a priateľkou.

Peter Stašík, Ovčie

Iba loptička

*Výrok o tom, že je **„loptičkou v Ježišových rukách“**, vyjadruje podstatu duchovnej cesty svätej Terézie z Lisieux, známej ako „Malá cesta“ alebo cesta duchovného detstva.*

Svätá Terezka často používala metaforu „loptičky“ (v origináli francúzsky la petite balle), aby opísala svoju úplnú odovzdanosť Bohu. Nechcela byť cennou hračkou, ktorú si dieťa len obzerá, ale „lacnou loptičkou“, ktorú môže Ježiš hodiť do kúta, prepichnúť, nechať tak alebo si ju pritúliť k srdcu, presne tak, ako sa Jemu páči. Je to vyjadrenie duchovného detstva; absolútnej dôvery a pokory. Pre “malú” Terezku prirodzený a častý postoj.

Terézia tento obraz použila vo svojom autobiografickom diele Dejiny duše, aby opísala svoju absolútnu dôveru a odovzdanosť do Božej vôle. Ako priekopníčka "malej" cesty. Cesty, pri ktorej sa nežiada od nás, aby sme sa vlastnými zásluhami vyšplhali po strmých schodoch až do neba (čo z vlastných síl aj tak nikdy nedokážeme), ale cesty, na ktorej nám Ježiš ponúka "výťah" svojej milosti. Stačí uznať, že som maličká, že ja nie som schopná vyliezť na oltár svätosti a Ježiš sa sám hneď ochotne skláňa, aby nás vyzdvihol do výšok, v ktorých môžeme prebývať s Ním.

Uprostred dnešného sveta, honby za kariérou, mocou, úspechom či užívaním si zakusuje dnešný človek prázdnotu. To je pozvaním k obráteniu sa a zaujatiu postoja Božieho dieťaťa. Modlime sa: „Sv. Terezka, pomôž nám objaviť a celkom sa zveriť láskyplnej starostlivosti Boha. Nauč nás vierou vidieť, že Boh je nám blízky nielen v radostných situáciách, ale aj vo všednosti či nesení nášho kríža. Pomôž nám stať sa malými deťmi a nechať sa objať Bohom.“

Modlitba so sv. Terezkou
Nekonečný Bože, nauč ma po volaniu lásky!
Preto si želám a prosím:
moje myšlienky nech sú láskou,
moje mlčanie nech je láskou,
moje modlitby nech sú láskou,
moje práce nech sú láskou,
moje utrpenie nech je láskou,
moje obete nech sú láskou,
moja pokora nech je láskou,
moje sebazapieranie nech je láskou,
môj odpočinok nech je láskou,
moja ľútosť nech je láskou,
celý môj život nech je láskou,
moje umieranie nech je láskou.
Ó, môj Bože, daj mi ústa lásky,
ó, môj Bože, daj mi oči lásky,
ó, môj Bože, daj mi ruky i nohy lásky,
premeň ma celú v lásku.

Jedna z loptičiek mr herm

ilustračná snímka: M. [illegible]a

Ahoj, deti!

stránku pripravila: Viktória Uličná

Jeseň prináša dlhšie večery, ktoré sú skvelou príležitosťou na spomalenie. Október je v Cirkvi špeciálne zasvätený **Ružencovej Panne Márii** (7. október) a práve ruženec je jeho hlavnou témou.

Možno sa ti zdá modlitba ruženca dlhá či opakujúca sa. Skús sa na ňu však pozrieť ako na súhrn najdôležitejších momentov zo života Ježiša a Márie. Mária nás cez jednotlivé desiatky sprevádza ich príbehom a vedie priamo k svojmu Synovi. Je to jednoduchý, no mimoriadne silný spôsob, ako získať vnútorný pokoj.

Októbrová výzva: pomodli sa každý deň aspoň jeden desiatok za rodinu, kamarátov alebo za pokoj vo svete.

V októbri si pripomíname aj inšpiratívne vzory modlitby:

- **2. október – Anjeli strážcovia:** pripomienka, že na modlitbu nikdy nie si sám.
- **12. október – svätý Carlo Acutis:** mladík, pre ktorého bol ruženec „najkratším rebríkom do neba".
- **22. október – svätý Ján Pavol II.:** pápež, ktorý ruženec miloval a volal ho svojou najobľúbenejšou modlitbou.

Svätec mesiaca – sv. František z Assisi (4. 10.)

Svätý František z Assisi patrí k najznámejším svätcom. Narodil sa v Taliansku v 12. storočí v rodine bohatého obchodníka s látkami. Ako mladý muž sa často zabával s priateľmi a utrácal peniaze. Keď sa ako vojak zúčastnil vojenskej výpravy, dostal sa do zajatia a vážne ochorel. Vtedy začal premýšľať o svojom živote a rozhodol sa ho zmeniť. Opustil všetko, čo mal, chodil po okolí, kázal a žobral, aby mal čo jesť. Po krátkom čase si získal priateľov, ktorí chceli takisto žiť v chudobe. Bol to začiatok františkánskej rehole.

František miloval všetko, čo Boh stvoril. Legendy hovoria, že jeho kázne počúvali aj zvieratá. Svoju lásku k Bohu a k prírode vyjadril v krásnom chválospeve – Pieseň stvorenstva.

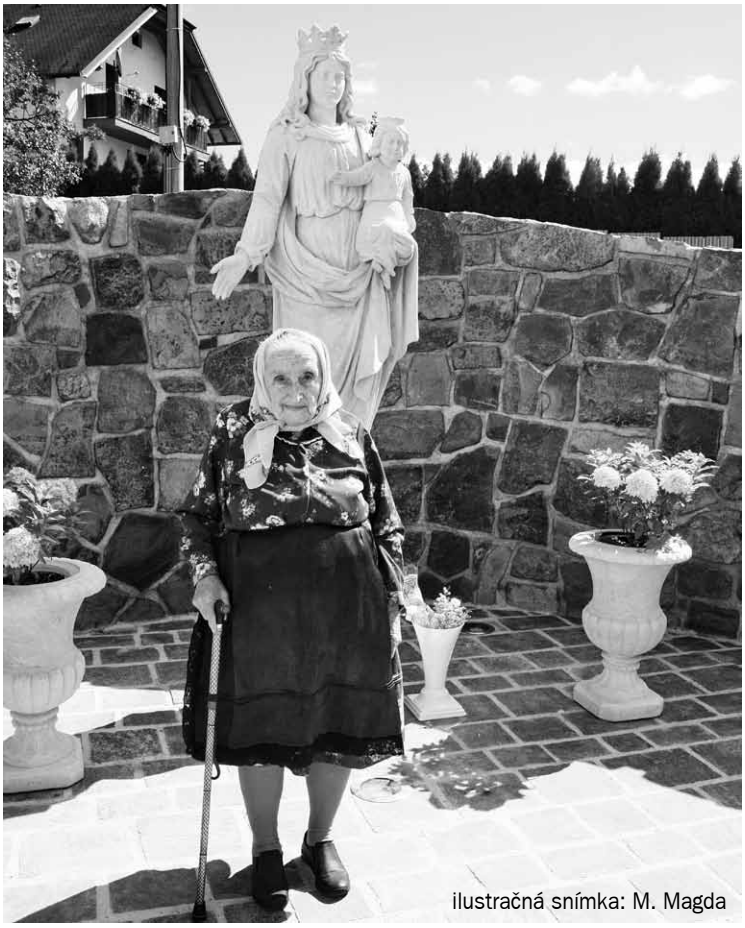
Úloha: Pozorne si prezri obrázky so sv. Františkom a zvieratkami. Nájdeš medzi nimi 10 rozdielov? Ak áno, farebne ich označ.

Kecharitomene

43. Akými spôsobmi najčastejšie prichádza Máriina odpoveď?

Najsvätejšia Panna Mária ti pripomenie Božie prikázanie, radu Pána Ježiša z evanjelia alebo nejakú povinnosť, na ktorú si zabudol. Odpoveď často prichádza od predstavených, ktorí ti prikážu niečo urobiť. Niekedy nám Mária posiela ľudí s prosbami. Pán Ježiš povedal: „Tomu, kto ťa prosí, daj“ (Mt 5, 42). „Každému, kto ťa prosí, daj“ (Lk 6, 30). Inokedy rozhodnú okolnosti, náhodne vypočutý rozhovor, nečakané stretnutie, zmeškanie vlaku a mnohé iné podobné veci môžu poukazovať na Máriinu vôľu. Treba mať oči otvorené na všetko. Občas dostaneš dobré vnuknutie. Postupom času sa naučíš rozlišovať Božie vnuknutie od našepkaní zlého ducha. Keby si však náhodou v dobrej viere našepkávanie diabla alebo vlastný omyl považoval za Máriinu vôľu, nemusíš sa báť. Ten, kto sa jej odovzdal a úprimne hľadá Božiu vôľu, za toho ona plne preberá zodpovednosť a nielenže nik neutrpí škodu, ale urobí aj dobrý skutok.

Keď pochopíš Máriinu odpoveď, vráť sa k aktu odovzdania. Odovzdaj jej seba samého i skutok a usiluj sa vec splniť. Akt odovzdania je vždy základný a najdôležitejší. Často neprichádza žiadna výrazná odpoveď. Ty sa pýtaš, no odpoveďou je ti ticho! Vtedy si nemysli, že nemá zmysel sa pýtať. Oplatí sa pýtať, hoci by sme sa domnievali, že opäť nepríde žiadne usmernenie. Bez otázok budeš všetko robiť samovoľne a odovzdanie bude len ilúziou. Cesta odovzdania je obyčajná a jednoduchá. Nadprirodzené veci sa na nej zriedka stávajú. Je to cesta viery a dôvery.

ilustračná snímka: M. Magda

Čo však robiť, keď nemáme odpoveď? Najprv počkaj tak dlho, ako je to možné, aby si vlastnou vôľou a nespokojným ponáhľaním nepokazil Máriine plány. Keď už nemôžeš čakať, pros ju o svetlo a sám si vyber to, čo sa jej podľa tvojho názoru najviac páči. Odovzdaj jej svoj výber. S pokojom vykonaj to, čo si si vybral. Mária preto nedala odpoveď, lebo vedela, že sám si vyberieš to, čo je jej vôľou. Pre každý prípad, lebo nikdy nevieš, či si sa dobre pýtal, popros, aby ťa vrátila na správnu cestu alebo odvrátila zlé dôsledky tvojho výberu, kedy rozhodnutie malo byť nesprávne. Potom buď úplne spokojný.

Opísali sme túto cestu vo všetkých situáciách, aby tvoje odovzdanie mohlo byť skutočné:

a) keď vieš, čo Mária chce, odovzdaj to a vykonaj,

b) keď nevieš, pýtaj sa a čakaj na odpoveď,

c) keď pochopíš odpoveď, odovzdaj to a vykonaj,

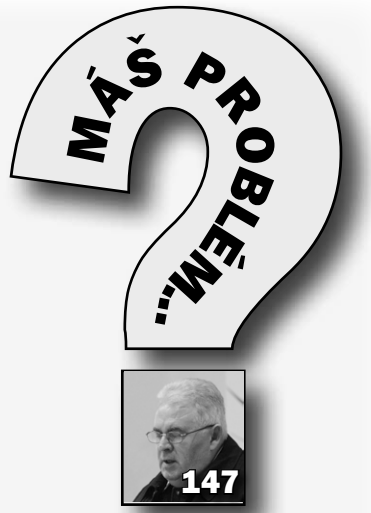
d) keď nechápeš, vyber si sám a svoje rozhodnutie odovzdaj Márii,

e) vykonaj to, pre čo si sa rozhodol a buď spokojný.

Toto sú v skratke hlavné zásady života na ceste odovzdanosti. Verím, že pre každého jedného z nás sú múdre a jednoduché. A zároveň dostupné pre každého.

MUDr. B. Vaščák

ÚVODNÉ MOTTO:
Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať.
Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva.
Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijmú naše rady. Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

Je už na čase bojovať za dobro

"Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach“ (Ef 6, 12).

Dnes organizované sily zla vedú najzákernejšiu, nepretržitú vojnu. Ich cieľom je zmocniť sa, zotročiť a skaziť ľudské srdcia prostredníctvom pornografie, drog, alkoholu, hazardných hier a všetkých druhov hriechov. Ich silnou stratégiou je predovšetkým dezinformácia a klamstvá: sily zla nazývajú zlo dobrom a hriech prezentujú ako niečo fascinujúce, čo prináša šťastie a slobodu. Žiaľ, mnoho mladých ľudí tomuto pokušeniu podľahne i upadne do strašného otroctva hriechu.

Alkoholizmus: Dnes sme ozaj svedkami vtieravej reklamy na alkoholické nápoje, najmä pivo, zameranej predovšetkým na mladých ľudí a mládežnícke podujatia sú zaplavené hektolitrami rôznych druhov piva. Niet sa potom čo čudovať, že v takej situácii alarmujúco stúpa počet detí a dospievajúcich závislých od alkoholu. Už aj 16-ročný je alkoholikom a absolvuje odvykaciu liečbu. A začalo to celkom nevinne - iba jediným „pivkom“ na naliehanie starších kamarátov. I keď sa spočiatku bránil, ale nakoniec podľahol, pretože mu povedali: „Už nie si dieťa a pivo ti neublíži.“ Vtedy mal iba 13 rokov. Postupne sa im prispôsobil. Časom už pil pravidelne a siahal po čoraz silnejších nápojoch, až nakoniec padol do otroctva alkoholizmu.

Drogová závislosť: V tejto zákernej vojne o zotročenie ľudských sŕdc sily zla používajú aj drogy. Tomáš z komunity Cenacolo, kde drogovo závislí podstupujú Ježišovu terapiu, hovorí, že nikdy nečakal, že sa tak rýchlo ocitne v pekle závislosti. Najprv to boli len „ľahké“ drogy na diskotékach a večierkoch, ale potom jeho potreba drogy rástla alarmujúcou rýchlosťou. Došlo k tomu, že heroín sa stal jeho najväčšou dennou túžbou a injekčné užívanie sa stalo jeho najdôležitejšou činnosťou dňa. Po šiestich rokoch užívania drog vážil iba 50 kg a bol blízko smrti. Zachránilo ho prijatie do komunity Cenacolo, kde sa drogovo závislí prostredníctvom modlitby, spovede, Eucharistie, adorácie Najsvätejšej sviatosti a tvrdej fyzickej práce otvárajú Kristovej láske, ktorá zázračne uzdravuje ich zranené srdcia a oslobodzuje ich z otroctva závislosti.

Pornografia: Táto závislosť je dielom satana. Mnohoročné vedecké výskumy preukázali nepopierateľný fakt, že pornografia vedie k závislosti podobnej alkoholu alebo drogám. Iba tí, ktorí z pornopriemyslu enormne profitujú, ako aj skazení a manipulovaní ľudia tvrdia, že pornografia je neškodná. Existuje iba jedna skupina ľudí, ktorej neubližuje - tí, ktorí s ňou nemajú žiadny kontakt. Všetci násilníci, pedofili a úchyláci boli vychovaní na pornografii. Americká FBI uvádza, že sexuálnych delikventov pornografia inšpirovala k znásilneniam a vraždám. Pornografia preto predstavuje obrovskú hrozbu pre spoločenský poriadok. Preto sú všetci, ktorí ju produkujú a distribuujú, rovnako nebezpeční ako díleri drog.

Ako vidíme, sily zla v tejto bezohľadnej, skrytej vojne už útočia na deti prostredníctvom webových stránok a „mládežníckych“ časopisov, ktoré slúžia ako príprava na pornografiu. Autori tohto skazeného obsahu vedú deti a dospievajúcich na cestu k degenerácii a závislosti.

V rubrikách intímnych rád povzbudzujú k pohlavnému styku. Prostredníctvom podrobných opisov erotických zážitkov naznačujú, že sex je skvelá zábava, že najdôležitejšia vec je potešenie, ktoré možno zažiť vždy, keď má človek chuť.

Takto demoralizujú svojich mladých čitateľov a robia ich závislými od sexuálnych zážitkov. Presne takto kazia svedomie, ničia čistotu srdca a citlivosť na lásku. „Keď som mal 16 rokov,“ napísal Alex, „všetko sa to začalo asi takto, že som začal čítať demoralizujúce časopisy, kde som hľadal sexuálne rady alebo niečo podobné. Postupom času mi to nestačilo a prešiel som na pornografické filmy a objavil som masturbáciu.“ Alexovi trvalo mnoho rokov boja a utrpenia, kým sa oslobodil z tohto satanovho otroctva.

Trampoty v manželstve

pripravuje: MUDr. B. Vaščák

204. Manželský akt má byť znakom sviatosti manželstva

Boh vpísal do ľudskej podstaty muža a ženy schopnosť a povolanie v láske a k osobitnému druhu manželského spojenia. Láska je teda základným povolaním každej ľudskej osoby.

Človek je vtelený duch, má nesmrteľnú dušu, ktorá sa prirodzene prejavuje prostredníctvom tela. Celý človek s nesmrteľnou dušou a telom je povolaný tiež k duchovnej láske, na ktorej sa podieľa aj telo. Sexualita a s ňou spojený pohlavný styk manželov nie sú len biologické a zmyslové úkony.

Svätý Ján Pavol II. zdôraznil, že manželský akt „sa týka samotného vnútra ľudskej osoby ako takej. Realizuje sa skutočne ľudským spôsobom iba vtedy, keď tvorí neoddeliteľnú súčasť lásky, ktorou sa muž a žena zaväzujú jeden druhému až do smrti“ (Familiaris Consortio, 11). Táto najintímnejšia jednota muža a ženy v manželskom akte má byť „znamením a ovocím úplného osobného odovzdania sa, v ktorom je prítomná celá osoba“. To sa stáva možným len vo sviatostnom manželskom zväzku a keď majú manželia čisté srdcia, teda keď sú obaja v stave posväcujúcej milosti.

Tak ako nemožno prijať sväté prijímanie v stave smrteľného hriechu, takisto nemožno pristúpiť k manželskému aktu, ak manželia žijú v hriechu. Keď sú v smrteľnom hriechu, nesú v sebe realitu duchovnej smrti, pretože prerušili putá lásky s Kristom a sú v otroctve zlých duchov a preto nemajú lásku vo svojom srdci; v takom prípade ich manželský akt nebude vzájomným darovaním lásky, ktorá má svoj zdroj v Kristovi.

Tak ako každý z nás nehodným prijímaním svätého prijímania „je a pije súd nad sebou“ (1 Kor 11, 29), tak podobne sú na tom aj manželia, keď žijú v stave smrteľného hriechu. V Stvoriteľovom pláne má byť manželský akt znakom manželstva, zdrojom posvätenia, účasťou manželov na živote a láske Najsvätejšej Trojice. To sa stáva možným iba vo sviatostnom manželskom zväzku a keď sú manželia v stave posväcujúcej milosti.

Zdrojom všetkých manželských kríz je zanedbávanie duchovného života, zotrvávanie v hriechu, chýbajúca modlitba, ignorovanie sviatosti pokánia a Eucharistie a keď manželia zabúdajú, že ich sviatosťou manželstva je sám Kristus, ktorý je s nimi vždy prítomný a ktorý je jediným zdrojom ich lásky a uzdravenia. So všetkými problémami musíme prísť k Ježišovi, vytrvať v každodennej modlitbe, vstať z každého ťažkého hriechu prijatím sviatosti pokánia a čo najčastejšie sa zúčastňovať na Eucharistii. Ak sú manželia v stave posväcujúcej milosti, budú spojení s Kristom prítomným v ich sviatosti manželstva. Pán Ježiš ich potom uschopní, aby navzájom, úplne a nezištne darovali svoju osobu osobe manžela, manželky z celého duchovného a telesného bohatstva.

„Táto úplnosť, ktorú si vyžaduje manželská láska,“ napísal svätý Ján Pavol II., „zodpovedá aj požiadavkám zodpovedného rodičovstva, ktoré - keďže je v skutočnosti zamerané na plodenie ľudskej bytosti - svojou povahou presahuje čisto biologický poriadok“ (Familiaris Consortio 11).

V tejto súvislosti jasne vidíme, akým ťažkým hriechom neposlušnosti voči Bohu je používanie antikoncepcie. Láska manželov by mala viesť k plodeniu a výchove potomstva; stávajú sa Božími spolupracovníkmi pri povolaní nových ľudských bytostí k existencii. Toto je pre manželov veľké povolanie a obrovská zodpovednosť. Preto by manželia mali pochopiť Božiu vôľu ohľadom počtu detí, ktoré majú mať v manželstve a v tom ohľade sa úplne odovzdať Bohu Stvoriteľovi.

Drahí manželia! Pamätajte na neoceniteľný poklad, ktorý ste prijali vo sviatosti manželstva, ktorým je sám Ježiš Kristus. Zverte sa mu skrze Nepoškvrnené Srdce Panny Márie. Predložte mu všetky svoje problémy, starosti a radosti v každodennej modlitbe. Iba s Kristom, Pannou Máriou a svätým Jozefom prekonáte všetky ťažkosti!

Ak sa manželia spolu modlia, pravidelne sa spovedajú a zúčastňujú sa na Eucharistii, budujú si svoju budúcnosť na nezničiteľnej skale, ktorou je sám Boh.

Jáchymovský urán - ohrozenie zdravia a života väzňov (1. časť)

Muzeúm obetí komunizmu, ktoré sme vám predstavili v minulom čísle nášho farského časopoisu, vydalo nedávno útlu brožúrku s názvom Jachymovskí väzni, v ktorej je spracovaná celá jej história po 2. svetovej vojne. V týchto baniach pracovali aj naši rodáci, kam ich umiestnil minulý režim.

Keď sa na začiatku 16. storočia v Krušných horách objavili bohaté ložiská striebra, vzniklo mesto Jáchymov, ktoré sa v krátkom čase zaradilo medzi najvýznamnejšie banské centrá Európy. Slávu a bohatstvo mu priniesla predovšetkým ťažba striebra, no ani po jej ústupe banícka tradícia nezanikla. V nasledujúcich storočiach sa tu v menšej miere ťažili ďalšie rudy a minerály. Skutočný zlom však nastal až po druhej svetovej vojne, keď sa pozornosť svetových mocností obrátila na surovinu, ktorá mala zásadne ovplyvniť geopolitické pomery druhej polovice 20. storočia - urán.

Urán patrí medzi látky, ktoré predstavujú riziko nielen pre svoju rádioaktivitu, ale aj pre chemickú toxicitu. Počas rádioaktívneho rozpadu vznikajú rôzne druhy ionizujúceho žiarenia schopné poškodzovať bunky a genetický materiál človeka, čím sa zvyšuje riziko vzniku rakovinových ochorení.

Ťažba uránu v jáchymovskej oblasti nebola iba hospodárskym projektom, ale predstavovala rozsiahly experiment s ľudským zdravím uskutočňovaný v podmienkach prísneho utajenia. Mimoriadne nebezpečný je najmä radón-222, produkt rozpadu uránu, ktorý Svetová zdravotnícka organizácia označuje za druhú najčastejšiu príčinu rakoviny pľúc po fajčení.

Epidemiologické výskumy dlhodobo potvrdzujú zvýšený výskyt nádorových ochorení medzi pracovníkmi vystavenými pôsobeniu uránu a radónu. Chemická toxicita uránu sa zároveň prejavuje poškodzovaním obličiek a ďalších orgánov.4 Výskumy navyše poukazujú na schopnosť uránu vyvolávať oxidatívny stres, ktorý môže viesť k poškodeniu bunkových štruktúr a postupnému odumieraniu buniek.5

Sovietsky atómový program

Po skončení druhej svetovej vojny sa urán stal jednou z najcennejších strategických surovín nastupujúcej studenej vojny. Sovietsky zväz si po zhodení atómových bômb na Hirošimu a Nagasaki uvedomil rozhodujúci význam jadrových zbraní a urýchlene začal budovať vlastný atómový program. V auguste 1945 však disponoval iba jedným kilogramom kovového uránu. Československé ložiská uránu preto predstavovali okamžité riešenie tohto kritického nedostatku.

Prvým krokom k ovládnutiu jáchymovských zdrojov boli návštevy sovietskych dôstojníkov a geológov NKVD v bani Svornost 26. a 28. augusta 1945. Predseda vlády Zdenék Fierlinger vtedy vydal explicitný rozkaz nezasahovať proti sovietskym krokom, čím fakticky rezignoval na ochranu štátnej suverenity Československa. Dňa 11. septembra 1945 o 15.30 hod. obsadilo šesťdesiat príslušníkov Červenej armády tri jáchymovské uránové bane. Prístup do baní bol od tejto chvíle možný iba na základe špeciálnych priepustiek vydávaných veliteľstvom Červenej armády v Karlových Varoch.

Právny základ tejto spolupráce vznikol podpisom československo-sovietskej dohody z 23. novembra 1945. Hoci bola navonok prezentovaná ako prejav spojeneckej spolupráce, v skutočnosti znamenala výrazné obmedzenie československej kontroly nad vlastnými uránovými zdrojmi. Na jej 1 základe vznikol 1. januára 1946 národný podnik Jáchymovské bane, ktorý sa stal hlavným nástrojom organizácie uránovej ťažby.

Formálne podnik podliehal československým úradom, no v skutočnosti bol pod silným dohľadom sovietskych poradcov. Československo sa tak postupne dostalo do postavenia dodávateľa strategickej suroviny pre sovietsky jadrový program.

Požiadavky na neustále zvyšovanie produkcie vytvárali enormný tlak na zabezpečenie pracovnej sily a postupne viedli k vytvoreniu systému založenom na nútenej práci. Prvé roky ťažby sa opierali najmä o nemeckých vojnových zajatcov. Keď sa však ukázalo, že dobrovoľný nábor pracovníkov nedokáže pokryť potreby rozširujúcej sa produkcie, režim siahol po masovom využívaní väzenskej pracovnej sily.

Tisíce odsúdených, medzi nimi veľké množstvo politických väzňov, boli posielané do pracovných táborov rozmiestnených v okolí Jáchymova. Postupne sa vytvoril systém, v ktorom sa justičné orgány stali nástrojom zabezpečovania pracovných síl pre uránový priemysel. Sudcovia a vyšetrovacie orgány dostali kvóty s požadova-

nými počtami „pravidelných dodávok" trestancov na prácu do baní a záležalo už iba na nich, kde a akým spôsobom požadovaný počet osôb získajú. Podľa zistení českých historikov prešlo československými pracovnými tábormi pre odsúdených väzňov približne 65 000 ľudí a v táboroch nútených prác bolo väznených viac ako 3 500 protiprávne zadržiavaných osôb. Spolu v Jáchymovských baniach pracovalo približne 68 500 trestancov.

Poškodenie zdravia podľa pracovného zaradenia

Práca v uránových baniach predstavovala pre väzňov mimoriadne vysoké zdravotné riziko. Vedenie podniku i správa táborov si boli vedomé nebezpečenstva spojeného s rádioaktívnym prostredím, napriek tomu zostávali ochranné opatrenia minimálne. Väzni boli vystavovaní ionizujúcemu žiareniu, vysokým koncentráciám radónu, rádioaktívnemu prachu a ďalším škodlivinám. Znečistenie pracovísk často mnohonásobne prekračovalo povolené normy. Rádioaktívny prach sa zachytával na odevoch a rukách väzňov, odkiaľ sa prenášal do jedální, ubytovní a ďalších priestorov táborov. Nebezpečenstvo tak nekončilo po skončení pracovnej zmeny, ale sprevádzalo väzňov počas celého pobytu v tábore. Miera ohrozenia závisela od konkrétneho pracovného zaradenia.

Mimoriadne nebezpečná bola práca v triedičkách uránovej rudy, kde väzni prichádzali do priameho kontaktu s rádioaktívnym materiálom. Symbolom týchto podmienok sa stala dodnes zachovaná Červená veža smrti vo Vykmanove. Tvrdosť podmienok, ktoré tam boli, výstižne zachytáva aj dobová skratka MUKL (muž určený k likvidácii).

Rovnako náročná bola manuálna práca v podzemí. Bane bývali vlhké, zle vetrané a často nedostatočne zabezpečené proti závalom. Väzni pracovali v prostredí s vysokou koncentráciou radónu a zároveň čelili neustálemu riziku pracovných úrazov. V dôsledku nedostatočných bezpečnostných opatrení im takmer neustále hrozilo zasypanie v bani.

ÚPLNÉ ODPUSTKY V PROSPECH ZOSNULÝCH

1. skutok

Veriaci, ktorý **nábožne navštívi cintorín od 1. - 8.11. a aspoň mysľou sa pomodlí za zosnulých**, môže v tomto období, každý deň získať odpustky pre duše v očistci. Pre úplné získanie odpustkov je potrebné splniť aj ďalšie tri podmienky:

1. **sv. spoveď** (krátko predtým alebo potom),
2. **sv. prijímanie** (najlepšie v ten istý deň),
3. **modlitba na úmysel Sv. Otca** (stačí Otčenáš, Zdravas´ a Sláva Otcu).

Treba tiež vylúčiť akúkoľvek pripútanosť k hriechu aj k všednému.

2. skutok

Veriaci, ktorý **v deň Spomienky na všetkých zosnulých nábožne navštívi kostol alebo kaplnku a pomodlí sa modlitbu Pána (**Otčenáš**) a urobí vyznanie viery (**Verím v Boha**)**, môže získať úplné odpustky, ktoré možno priradiť iba dušiam v očistci.

Okrem tohto odpustkového úkonu sa žiada na získanie úplných odpustkov splniť aj tri vyššie spomenuté podmienky. Ak k danému skutku, na ktoré sa viažu odpustky chýba, jedná z troch podmienok, veriaci získava iba čiastočné odpustky pre duše v očistci.

SPOVEĎ PRED VŠETKÝMI SVÄTÝMI 2026

Deň:	Miesto:	Čas:	Počet kňazov:
Utorok **27. 10.**	**Víťaz**	**16:00 – 18:00**	**2**
Streda **28. 10.**	**Ovčie**	**15:00 – 18:00**	**2**
Štvrtok **29. 10.**	**Široké** **Víťaz**	**09:00 – 11:30** **15:00 – 17:30**	**2** **3**
Piatok **30. 10.**	**Víťaz**	**09:00 – 11:30**	**2**

Október 2026

Ohlášky

• sobáš 14. novembra v Ovčí o 15.00 – **Filip Krišśák**, syn rodičov Jozefa a Miroslavy rod. Onofrejovej, narodený v Prešove, bývajúci v Ličartovciach a **Soňa Grusová**, dcéra rodičov Stanislava a Slavomíry rod. Baranovej, narodená v Prešove, bývajúca v Ovčí

Stalo sa

• 6. 9. v nedeľu slúžil sv. omše misionár Peter Majerník, rodák z Bertotoviec, ktorý pôsobí na misiách v africkej Tanzánii

• 8. 9. v utorok bola o 17.00 odpustová slávnosť v kaplnke Narodenia Panny Márie v Doline; hlavným celebrantom a kazateľom bol Tomáš Čap, ktorý pôsobí ako výpomocný duchovný vo farnosti sv. Mikuláša v Prešove

• 12. 9. v sobotu ráno bolo stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia

• 13. 9. v nedeľu bola vo Víťaze duchovná obnova Ružencového bratstva; duchovnú obnovu viedol dominikán p. Šimon Tyrol, OP, promótor pre ruženec na Slovensku

• 15. 9. v utorok na slávnosť Sedembolestnej Panny Márie bola svätá omša o 17.00 v Doline

• 20. 9. v nedeľu bola po svätých omšiach zbierka na Rádio Lumen

• 11. 10. v nedeľu bola o 10.30 v Doline slávnostná svätá omša obetovaná aj za miestnych poľovníkov a ich rodiny; sv. omšu celebroval Miroslav Raček, farský vikár (kaplán) v Krompachoch

Stane sa

• 18. 10. v nedeľu je po svätých omšiach celosvetová zbierka na misie, v tomto roku je zbierka na Slovensku venovaná štátu Burundi, ktorý je malým štátom na juhovýchode strednej Afriky; misijná zbierka je najväčšou akciou solidarity na celom svete; Misijná nedeľa 2026 nesie motto „Jedno v Kristovi, zjednotení v misii“

• 1. 11. v nedeľu na slávnosť Všetkých svätých budú popoludní pobožnosti na cintoríne: v Ovčí o 13.30 a vo Víťaze o 14.30 h.

• 14. 11. v sobotu ráno bude stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia

• 14. 11. v sobotu bude o 10.00 v katechetickej miestnosti na fare spoločná krstná náuka

• 15. 11. v nedeľu bude po sv. omšiach dobročinná zbierka na katedrálu sv. Alžbety v Košiciach

Ďakovná sv. omša za 92 rokov života našej farníčky Heleny Iskrovej; snímka M. Magda

Prehľad úmyslov sv. omší - október

		Víťaz		Ovčie	
19. 10.	Pondelok			**18:00**	† Jozef Magda
20. 10.	Utorok	**18:00**	25: manž.: Zlatica a Leonard Baluchovci		
21. 10.	Streda			**18:00**	† Mária, Valent a Mária
22. 10.	Štvrtok	**7:00**			
23. 10.	Piatok	**18:00**	60: Jozef	**17:00**	† Štefan, Martin a Alžbeta Uliční
24. 10.	Sobota	**7:00**	† Helena, Štefan, Veronika a Štefan		
25. 10.	**30. nedeľa cez rok - A**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	† Peter, Mária a Eva Hermanovci
		10:30	za levočských pútnikov z Víťaza		
26. 10.	Pondelok				
27. 10.	Utorok	**18:00**	za ZBP rodín Eštočákovej a Tkáčovej		
28. 10.	Streda			**18:00**	50: Stanislav Grus a za jeho rodinu
29. 10.	Štvrtok	**18:00**	† Jozef a Helena Galdunovci		
30. 10.	Piatok	**18:00**	† František Balucha	**17:00**	† Štefan Baloga (výročná)
31. 10.	Sobota	**7:00**	† Jozef Jenča		
1. 11.	**Všetkých svätých**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	za nenarodené deti
		10:30	† Jaroslav Uličný		
2. 11.	**Pamiatka zosnulých**	**7:00**	za všetkých zosnulých	**17:00**	† Róbert a Helena
		18:00	† František a Anna		
3. 11.	Utorok	**18:00**	† Albert, Mária a Katarína		
4. 11.	Streda	**18:00**	za ZBP Albíny, Márie, Ondreja a Márie	**17:00**	† Ján, Justína, Žofia, Štefan a Ondrej
5. 11.	Štvrtok	**18:00**	† Albert a Mária Birošovci		
6. 11.	Piatok	**18:00**	za ZBP Jaroslavy	**17:00**	† Vojtech, Margita, Anna, Gabriela a Terézia
7. 11.	Sobota	**7:00**	za živých a mŕtvych členov RB		
8. 11.	**32. nedeľa cez rok - A**	**7:30**	za farnosť	**9:00**	za ZBP sr. Školastiky
		10:30	85: Ján Pacovský a 60: manž. so Žofiou		
9. 11.	Pondelok				
10. 11.	Utorok	**18:00**	† Andrej Adamkovič (výročná)		
11. 11.	Streda			**17:00**	† Regína a Martin Balogovci
12. 11.	Štvrtok	**7:00**	za ZBP rodín Branislava Rypáka a Petra Biganiča		
13. 11.	Piatok	**18:00**	65: Daniela Baluchová	**17:00**	† Branislav a Ján
14. 11.	Sobota	**7:00**		**15:00**	sobáš: Filip Krišśák - Soňa Grusová
15. 11.	**33. nedeľa cez rok - A**	**7:30**	František st. a František ml. Čechovci	**9:00**	za živých a mŕtvych členov RB
		10:30	za farnosť		

13. september 2026 - Duchovná obnova Ružencového bratstva Víťaz

8. september 2026 - Narodenie Panny Márie, odpust kaplnka v Doline

Slávnostný kazateľ Tomáš Čap, výpomocný duchovný v Prešove

Slávnostný kazateľ Miroslav Raček, farský vikár Krompachy

11. október 2026 - ďakovná sv. omša za poľovníkov, kaplnka v Doline